ÅRS- OCH HÅLLBARHETSRAPPORT 2021

Arkitektur för ett hållbart liv

Träbyggande når nya höjder

Byggnader är urbana gruvor

Med arkitekturens kraft driver vi omställningen till ett hållbart liv

Hållbar arkitektur under Whites 70 år

white

Avinode Groups nya kontor i Göteborg andas nyfikenhet och upptäckarlust och accentuerar samtidigt den viktiga balansen mellan arbetsliv och privatliv. Inredningskonceptet bygger på kontrasterna mellan dessa. Målet var att till flytten återbruka så mycket som möjligt av det befintliga möblemanget hos Avinode Group. Och det har man gjort. Med vår hjälp kunde hela 90 procent av all inredning från de gamla lokalerna följa med till de nya.

VD om året som gått 7
Omvärldsreflektion 8
White 2021 i korthet 10
White 70 år 12
Internationella satsningar 15
Utforskande och innovation 16
Digitalisering 18
Uppföljning av hållbarhet 20
Hållbar arkitektur 25
Priser och tävlingar 46
Medarbetare 48
Ansvarsfullt företagande 51
Årets resultat 55

Välkommen till White.

White grundades 1951 i Göteborg av Sidney White. Visionen var att förbättra samhället genom arkitektur. Ända sedan starten har samhällsengagemang och omsorg om människan präglat vår företagskultur. White är idag ett av Skandinaviens ledande arkitektkontor. Vi är ett medarbetarägt företag med nästan 800 anställda med närvaro i Sverige, Norge, Tyskland, Storbritannien, Kanada och Östafrika. Vi arbetar med hållbar arkitektur, design och stadsutveckling i en internationell kontext för nuvarande och kommande generationer. Vår mission är att, med arkitekturens kraft, driva omställningen till ett hållbart liv.

I Bergen, Norge, utformar vi stadens nya stadsstrand och den nya Lungegårdsparken. Konceptet True Blue bygger på vatten, det mest påtagliga elementet i Bergen och kommer att bli stadens nya offentliga lounge med ett brett utbud av aktiviteter och rekreationsområden. Det erbjuder samtidigt innovativa lösningar för miljö- och klimatanpassning. Projektet erhöll guld i kategorin "Future projects – Leisure" vid WAN Awards 2021.

Barnets blick var utgångspunkten när vi lät Nobelbergets gamla panncentral återuppstå som förskola – i ny form och i alla regnbågens färger. En arkitektur präglad av barns nyfikenhet och förundran som inspirerar till lek, fantasi och lärande. Ett transformationsprojekt där byggnadens historia framhävs och en lekfull påbyggnad omfamnar det gamla.

Med arkitekturens kraft driver vi omställningen till ett hållbart liv

Genom att förena formgivning och hållbarhet i allt vi gör bidrar vi till att skapa platser och byggnader som ger människor god livskvalitet. Hållbar skönhet bygger attraktivitet som skapar fastighetsvärden och stärker platsens varumärke. Så bygger vi affärsvärde för våra uppdragsgivare och gör skillnad för de samhällen vi verkar i. Med arkitekturens kraft driver vi omställningen till ett hållbart liv.

Under 2021 upplevde världen ett andra år av pandemi. Trots restriktioner genomgick de länder där White är etablerade ekonomisk återhämtning. Efterfrågan på bostäder och vårdbyggnader var fortsatt god och vi såg en begynnande återhämtning inom den kommersiella sektorn. Pandemin påverkade leveranskedjor, tillgång på byggmaterial och byggpriser. Under COP 26 i Glasgow konstaterades att omställningstakten till ett fossilfritt samhälle måste öka för att nå Parisavtalets mål. EU taxonomin ställer krav på hållbarhetsrapportering och kopplar samman kraven på hållbarhet med tillgång till finansiering. Flera faktorer bidrar till ett ökande intresse för hållbart byggande.

Under 2021 ökade vi vår omsättning med 30 MSEK till 769 MSEK jämfört med 2020 och lönsamheten förbättrades under 2021. Tillväxten var ett resultat av återhämtning på marknaderna i Stockholm och Göteborg. Övriga kontor i Sverige påverkades inte lika markant av pandemin under 2020 och upplevde en fortsatt god marknad under 2021. Ett ökat intresse för hållbar arkitektur kombinerat med vår internationella satsning gör att våra studios i Oslo, London och Stuttgart växer.

Under året invigdes flera av våra fina träbyggnadsprojekt. Som ett av världens högsta trähus har Sara Kulturhus fått mycket uppmärksamhet. Det är ett landmärke som ger Skellefteåborna en ny mötesplats och sätter staden på kartan i ett internationellt perspektiv. En satsning på arkitektur som stärker stadens varumärke. Under hösten 2021 färdigställdes Magasin X i Uppsala och Nodi i nya Hovås, båda kontorsbyggnader i trä. De är exempel på hur hållbar arkitektur också bidrar till goda affärer för fastighetsägaren.

Under 2021 fortsatte arbetet med Nya Sjukhuset i Malmö, vårt största projekt just nu. Vårdbyggnadsarkitektur är ett viktigt specialistområde för White. Under 2021 vann vi, som del av ett multidisciplinärt team, uppdraget att formge ett nytt barnsjukhus i Cambridge. Det är vårt andra stora vårduppdrag på den brittiska marknaden.

Vi vann sammanlagt 14 tävlingar, parallella uppdrag och markanvisningstävlingar förra året. Till följd av tidigare tävlingsvinster i Tyskland etablerade vi 2021 en studio i Stuttgart, för att erbjuda våra uppdragsgivare en lokal närvaro. Andra internationella framgångar under 2021 är tävlingsvinsten i Kimmelkvarteret i Riga och uppdraget Hippodrome i Montreal, båda i samverkan med lokala partners.

Satsningen på digitalisering och innovation växer. Vår digitaliseringspraktik *Digital Matter* hjälper samhällsbyggare att realisera hållbara byggda miljöer genom digitalisering, design och data. Hösten 2021 utsågs vår innovation White ReCapture till vinnare i kategorin mest innovativa fastighetsaktör på Business Arena Tech Awards.

Vi ser med tillförsikt på 2022 som ett år med stabil och ökad efterfrågan på våra tjänster inom hållbar samhällsbyggnad och arkitektur i Sverige. Vi ser möjligheter till tillväxt i Norge, Storbritannien och Tyskland samt inom kompetensområden som digitalisering och projektledning. 2022 fortsätter vi vår resa mot målet att bli klimatpositiva i alla våra projekt från 2030, genom att hjälpa våra uppdragsgivare att genomföra hållbara, vackra och lönsamma projekt.

Vi kommer att fortsätta stödja och bedriva vårt arbete i enlighet med FN Global Compacts tio principer.

Alexandra Hagen

Alexandra Hagen, VD

Nya Brunnsparken i Göteborg är en användbar, grön och trygg oas mitt i staden. En ledstjärna under projektets gång har varit hur göteborgarna själva vill att den välkända och historiska parken ska kännas, se ut och kunna användas. Dialoger har bland annat resulterat i bevarade historiska stråk, trygghetsskapande belysning och mer grönska samt raka och tydliga gångstråk, som gör parken mer lättillgänglig.

För en hållbar framtid

2021 var det 70 år sedan White bildades. Det har alltid funnits ett starkt samhällsengagemang i White och om man ser tillbaka på dessa 70 år så går det, oavsett årtionde, att se att människan alltid har funnits i fokus för våra uppdrag och arkitektur. Det är också tydligt hur miljöfrågorna har gått i cykler. Genom att blicka bakåt kan vi lära oss hur vi kan skapa ett mer hållbart samhälle framåt. Det är dags att återskapa vårt förhållande med naturen och det vi gör måste vara en del av ett större kretslopp.

Bring nature back into our lives! Det är titeln på EU:s strategi för biologisk mångfald. Utan en levande planet kan vi inte nå ett socialt hållbart samhälle. Att skydda och stärka ekosystemen är avgörande för vår hälsa och klimatet. Den globala ekonomin är beroende av naturen, men vi förlorar naturen i en allt snabbare takt på grund av ohållbara mänskliga aktiviteter.

Det fruktansvärda kriget i Ukraina har satt fokus på att energi och klimat är en säkerhetsfråga och att länder i allt större omfattning behöver säkerställa självförsörjning av såväl energi, livsmedel som råvaror. Det i sin tur sätter fingret på en annan viktig fråga: konsumtionens betydelse för planetens överlevnad.

I en rapport från World Global Forum pekas på att konsumtionsnivåerna måste ner på 1980-talets nivåer om vi ska kunna nå Parisavtalets klimatmål. Byggsektorn har stora möjligheter att bidra till att sänka klimatpåverkan. I första hand behöver vi ställa oss frågan om det överhuvudtaget behöver byggas nytt. Som följd av pandemin ifrågasätts behovet av fasta kontorsytor och möjligheten till samutnyttjande. Det vi inte bygger är det bästa för miljön, men det går också att ta vara på de befintliga materialen mycket mer. Återbruk kommer inte att täcka alla behov av nya bostäder och lokaler, men då finns stora möjligheter att satsa på material med återvunnen råvara eller förnyelsebar råvara. Vi behöver alltså gå tillbaka till äldre tiders kretsloppstänk och spara på jordens resurser.

Vi ser nu en tydlig omställning mot storskaligt träbyggande. För att detta ska vara hållbart måste vi även se till att det finns ett hållbart skogsbruk. Att förstå hur den byggda miljön påverkar den biologiska mångfalden kommer att bli en avgörande fråga framöver.

Nationella expertrådet för klimatanpassning lyfte nyligen fram att Sverige har ett akut behov av att ta tag i klimatanpassning. Det gäller i allra högsta grad den byggda miljön. Förutom de skador och konsekvenser förhöjda vattennivåer och starkare skyfall kan bidra med, så lyfter man särskilt fram de stora risker som finns för hälsan när temperaturerna höjs och värmeböljorna förväntas bli både fler och starkare.

Hållbarhet handlar alltså om en helhet. Klimatförändringarna är en hälsofråga. Konsumtionen påverkar den biologiska mångfalden. Att bygga klimatneutralt bidrar till en tryggare investering. Väl gestaltade miljöer för människor bidrar till ökad trygghet. Och att skapa bostäder för många olika är en fråga om jämlikhet som bidrar till attraktiva städer.

Jag hoppas att denna rapport ska inspirera till hur vi kan skapa framtidens hållbara samhälle. Arkitektur för människor med en levande planet för många generationer framåt. Arkitektur för ett hållbart liv.

Anna Graaf, Hållbarhetschef

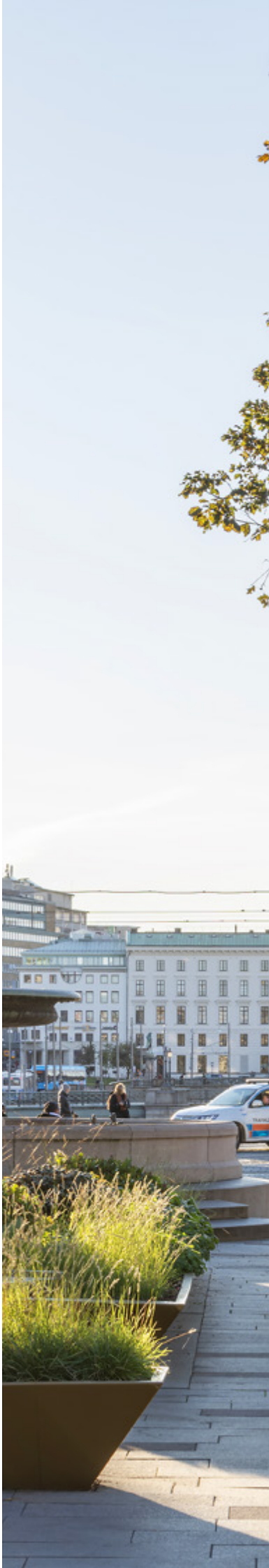

White 2021 i korthet

776 anställda

varav:

Marknadsområden 2021:

(Andel av orderingången)

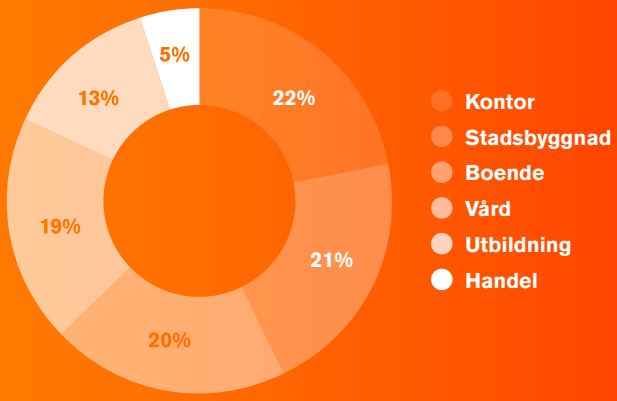

46

MSEK till utbildning, forskning, utveckling och innovation

19 projekt har mål om klimatneutralitet eller bättre (9% av uppdragen)

771 MSEK i omsättning

46%

av projekten har klimatmål

34

Forskningsprojekt genom White Research Lab

94%

av våra resor inom Sverige sker med tåg

51%

av projekten utförs enligt något certifieringssystem

33%

av projekten har bärande trästomme

(21% föregående år)

392

ton CO_2e-utsläpp

(364 ton 2020)

0,69

ton CO_2e-utsläpp per årsarbetare

(0,73 ton/årsarbetare 2020)

Vi har verkat i 11 olika länder under 2021

Sverige, Norge, Danmark, Finland, Storbritannien, Tyskland, Lettland, Kanada, Kenya, Etiopien och DR Kongo.

Hållbar arkitektur under Whites 70 år

White har alltid haft ett starkt samhällsengagemang. När vi nu summerar Whites första 70 år så är det tydligt att vi med arkitekturens kraft har drivit utvecklingen mot ett hållbart liv ända sedan starten 1951. Följ med på vår hållbara resa:

1951 De unga arkitekterna Sidney White och Per-Axel Ekholm vinner tävlingen om bostadsområdet Baronbackarna i Örebro. Ekholm & White arkitektkontor startas i Göteborg.

1951 Baronbackarna utgår från barnens behov och skapas i samklang med naturen. Mottot är ”du får leka på våran gård”.

1959 P-A Ekholm lämnar Ekholm & White arkitektkontor och vi blir White Arkitekter.

1960-talet Miljonprogrammens era med industriellt byggande. White är involverad i flera projekt bl a Rannebergen och Gårdsten i Göteborg. Dåtidens ideal var att separera bilar från boendet, så att barnen kunde leka fritt på innergårdarna. Kök och balkonger riktades mot gården för att kunna hålla uppsikt över barnen.

1970 Genom biståndsmyndigheten SIDA genomför vi flera sjukhus, hälsocentraler och skolor i Angola, Kenya, Nigeria, Zambia och Tanzania. Detta blev början på Whites internationalisering. 1970–1990 hade vi uppdrag i ett femtiotal länder och utlandsprojekten stod för 15–20 % av företagets omsättning.

1970-talet Energikrisen leder till ökat fokus på att skapa energieffektiva byggnader.

1972 FN:s första miljökonferens hålls i Stockholm.

1985 Det sunda huset. På den första svenska bostadsutställningen Bo85 i Upplands Väsby prövades energieffektivitet och sunda material. Det här blir början på Whites mer strategiska hållbarhetsarbete.

1987 Brundtland-kommissionen fastställer hållbar utveckling som ”en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”.

1991 White går ihop med Coordinator vilket blir starten på Stockholmskontoret.

1991 ”Sunda skolan” är början på en serie projekt med hälsan i fokus (Gunnesbo-, Risebergs-, Östratorns- och Vikingaskolan). Vid denna tid upptäcktes ökade problem med allergier och sjukdomar orsakade av ”sjuka hus”. Dagsljus, giftfria material och bra ventilation blev viktiga aspekter för att skapa sunda byggnader.

1994–2006 Hammarby Sjöstad i Stockholm är en föregångare inom hållbar stadsplanering, än idag. White var involverad i såväl planskede, miljöprogram och flera bostadsprojekt.

1996 Ekotopia i Aneby är ett kunskaps- och forskarcenter som var modell för hur man bygger det robusta och uthålliga kretsloppssamhället. Även ett område med ekobostäder.

1996 White lanserar ”Den lilla gröna”, en handbok för sund och hållbar arkitektur.

1998 White Miljö bildas, med specialister inom hälsosam, miljömässig och energieffektiv arkitektur. Vi utvecklar metodik för miljösamordning i design- och byggprocessen.

2000 White skapar en databas med miljögranskade byggvaror, innehållande 3000 produkter. Den blir senare grunden för Byggvarubedömningen.

2001 Bostadsmässan Bo01 i Malmö har högt miljöfokus. White bidrar med flera projekt, bl.a. massivträhuset ”Solid Wood” som har demonterbara moduler och naturlig ventilation.

2003 White bygger nytt kontor i Stockholm, i egen regi. Det har höga miljömål, lågt energibehov och innovativa energilösningar. Belönas med Kasper Salinpriset 2003.

2004 White utför Vävskedsgatan i Göteborg i egen regi, med syfte att utmana bostadsmarknaden och visa att det går att bygga ”billiga, bra hyresrätter” med hög kvalitet.

2006 White blir certifierade enligt Miljöledningssystemet ISO 14001.

2007 USA:s förre president Al Gore och FN:s Klimatpanel får Nobels Fredspris för sitt arbete att uppmärksamma och motverka de globala klimatförändringarna och dess konsekvenser.

2008 Hamnhuset i Göteborg är Sveriges första flerbostadshus som uppfyller kriterier för ”Passivhus”.

2008 White rekryterar expertis inom social hållbarhet.

2009 Östra Sjukhuset Psykiatri i Göteborg utformas med öppna vårdmiljöer och närhet till grönska. Det blir början för vår forskning inom Arkitektur som medicin och etablerar White som ledande inom psykiatrisk vård.

2009 White är en av 13 grundare till Sweden Green Building Council.

2003–2013 ”Arkitektur med naturen som beställare” är Naturvårdsverkets motto för de åtta naturum som White genomför mellan 2003–2013 till Nationalparker runt om i Sverige.

2012 Vi etablerar kontor i Oslo.

2012 Vårt egenregiprojekt Koggens gränd i Malmö färdigställs. Som alternativ till bostadsrätt i flerbostadshus ville vi erbjuda den nya formen genom ägarlägenheter. Projektet var ett av de första att utföras enligt Miljöbyggnad Guld.

2013 White och Ghilardi+Hellsten Arkitekter vinner tävlingen för flytten av Kiruna. En 100-årig utvecklingsplan med fokus på identitet, kulturarv, återbruk och att skapa en hållbar mönsterstad initieras.

2013 White signerar FN:s Global Compact, med 10 principer för hållbart företagande.

2014 White och Snøhetta vinner Kasper Salin-priset för kulturhuset Väven i Umeå

2015 FN:s Sustainable Development Goals lanseras.

2015 Parisavtalet undertecknas av alla FN:s nationer, som förbinder sig att begränsa utsläppen av växthusgaser så att den globala temperaturhöjningen begränsas till 2°C. Fossilfritt Sverige bildas, där White är en av de första deltagarna.

2015 Vårt Londonkontor etableras.

2009–2018 Sveriges största sjukhusprojekt Nya Karolinska i Solna på 300 000 m². White Tengbom Team bildas för att driva projektet. Byggnaderna certifieras Miljöbyggnad Guld och Leed Gold.

2017 Projektet *Flickrum i det offentliga* utforskar hur staden kan utformas så att även flickor känner sig trygga och inkluderade. Projektet får stor spridning, även internationellt.

2017 Utveckling av kvinno- och barnsjukhuset Panzi i DR Kongo, som drivs av Dr Mukwege (belönad med Nobels Fredspris 2018).

2017 Whites första klimatpositiva projekt, Ekoladan, Lindeborgs Eco Retreat, i Nyköping färdigställs.

2018 White är engagerad i lanseringen av Fossilfritt Sveriges ”Färdplan för en klimatneutral byggsektor 2045”.

2020 I Selma Stadsdelshus i Göteborg visar vi att storskaligt återbruk är möjligt: 92% av inredningen är återbruk. Belönas med Design S.

2020 House of Choice i Solna är Skandinaviens första nollenergi-hotell och världens mest solcellstäta.

2020 White lanserar ”Färdplan Klimat 2030” som sätter riktningen för hur vi ska bidra till de globala klimatmålen och nå vår vision om klimatpositiv och formstark arkitektur.

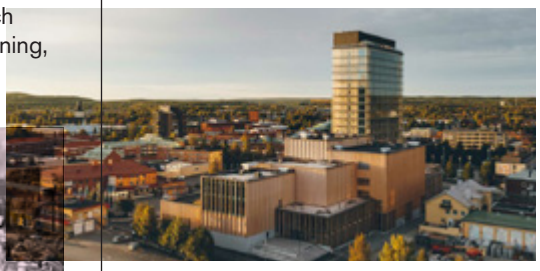

2021 Träbyggandet når helt nya höjder när Sara Kulturhus i Skellefteå, en av världens högsta träbyggnader invigs. Magasin X och Nodi visar vägen för framtidens kontorsbyggande i trä.

Tillsammans med ARHIS arhitekti har vi utsetts till vinnare av Eastnines internationella arkitekttävling för att förvandla det tidigare bryggeriet Kimmel Riga till en ny central mötesplats. Förslaget "Revitalizing Kimmel Quarter" föreslår en holistisk och cirkulär transformation av platsen till en levande offentlig destination som banar väg för en mer hållbar framtid.

Internationella satsningar

I Europa blåser det just nu medvind för hållbar arkitektur. Budskapet i *the New European Bauhaus* är att arkitektur har en avgörande roll för att möjliggöra den gröna omställningen. Med vårt höga fokus på hållbarhet fortsätter vi att ta plats på nya marknader och under 2021 började våra projekt på allvar göra avtryck internationellt.

EU:s initiativ *New European Bauhaus* driver på såväl politik som näringsliv genom budskapet om arkitekturens betydelse för den gröna omställningen. Nyckelorden hållbarhet, estetik och involvering uppmuntrar det interdisciplinära förhållningsätt som vi på White ser som en förutsättning för framtidens arkitektur och byggande.

Internationellt har vi främst fokus på hälsa, hållbar stadsutveckling och klimat. Globalt ser vi också hur dessa frågor står i centrum. På COP 26 var det tydligt att klimat och miljö går hand i hand med sociala utmaningar och rättvisefrågor.

Under 2021 börjar vi nu se resultaten efter flera års uppbyggnad och etablering på nya marknader. I London växer kvarteren i Barking fram och snart flyttar de första hyresgästerna in, samtidigt som projekten längs Themsen vid Blackwall Yard fått bygglov. Vid Kings Cross har ögonsjukhuset Moorfields fått klartecken för uppstart och i Cambridge designar vi det helt unika barnsjukhuset CCH tillsammans med Hawkins\Brown.

Vårt nya kontor i Stuttgart hade vid slutet av året redan sju anställda. Vi har fått bygglov för det komplexa transformationsprojektet Heinzelmann Areal som ska omvandlas från ett gammalt fabrikskvarter till en mix av co-working arbetsplatser, bostäder, service och en helt ny offentlig plats. Utanför Frankfurt har vi utvecklat omsorgsbostäder helt i trä och i Stuttgart fortskrider projekteringen av Feuerbach skolcampus där energi, träbyggande och biodiversitet står i fokus.

I Norge formar vi Bergens nya strandpark till ett pionjärprojekt. Gestaltningen bidrar till att utveckla och stärka ett hållbart växt- och djurliv både ovan och under vattenytan. I Riga vann vi tävlingen om att förvandla det tidigare bryggeriet Kimmel Riga till en ny central mötesplats.

I Montreal utformar vi i samarbete med Rayside Laboussiere den nya stadsdelen Hippodrome. I en dialogprocess med ett stort antal intressenter har vi tagit fram förslag för hur nya parker, publika platser och lokaler som skolor och bibliotek ska planeras och gestaltas.

I Nairobi bidrar vi med vår kompetens inom vårdarkitektur i flera projekt i regionen samtidigt som vi vidareutvecklar kulturhuset GoDown till ett pilotprojekt för hållbar träarkitektur i Östafrika.

Sara Kulturhus i Skellefteå har fått stor uppmärksamhet internationellt, inte minst genom utställningen A Heart of Wood i Berlin, där vi bjöd in till dialog om framtidens hållbara byggande. Utställningen och samtalet fortsätter nu sin turné i Europa och vidare ut i världen.

Vi ser positivt på Whites framtid på den internationella arenan och genom våra projekt vill vi bidra till en hållbar tillväxt som förbättrar levnadsvillkor för såväl människor som miljön. ■

Ekosystemtjänster – en verktygslåda, är en gedigen handbok för att komma igång med och integrera ekosystemtjänster i planering och byggande.

Utforskande och innovation

White har en utforskande kultur och vi har ett långt och starkt engagemang i praktikbaserad forskning och utveckling. Vårt White Research Lab är en viktig del av vår verksamhet, med låga trösklar för alla anställda som vill fördjupa sig i forskning och innovation. De senaste tio åren har över 300 medarbetare varit engagerade över hela spektrat, från nyfikna nybörjare till fullfjädrade forskare!

PRAKTIKNÄRA FORSKNING

Kunskap, forskning och innovation är nyckeln för att nå längre och snabbare i omställningen mot en hållbar framtid. White satsar årligen en betydande summa i White Research Lab och White Innovation Lab, men även till vår fristående forskningsstiftelse ARQ. Vårt nuvarande FoU-program pekar särskilt ut två angelägna utmaningar – omställningen mot Cirkulär arkitektur och att bidra till Hälsofrämjande livsmiljöer – men vi bedriver även utveckling inom flera andra områden.

Inom cirkulär arkitektur har vi en ledande position för återbruk av inredning och vi driver metodutveckling för återbruk av byggnader, ofta tillsammans med våra kunder. Vi medverkar i Vinnova-projektet *ReCirculate* och är drivande i CCBuild, Centrum för Cirkulärt Byggande. Som ett led i att stärka ekosystemtjänsternas betydelse i planeringen har vi bidragit till en uppdaterad utgåva av *Gröna tak-handboken* samt *Ekosystemtjänster – en verktygslåda 1.0*. Den sistnämnda har utvecklats i samverkan med Boverket och har distribuerats till Sveriges samtliga kommuner i hopp om att driva på planering för ekosystemtjänster.

Vår mångåriga satsning på träbyggande har fått stort genomslag med flera storskaliga projekt, inte minst Sara Kulturhus. White är partner i den nya innovationsnoden Wood+, med bland annat Next Step Group och Chalmers, där träbyggandets möjligheter ska testas i verkliga projekt. I rapporten *Trivsel i trähus* från Chalmers Centrum för boendets arkitektur, är Whites projekt Frostaliden i Skövde fallstudie.

Inom EU satsas det stora belopp för att driva på klimatomställningen. Ihop med Uppsala Business Park driver vi nu utveckling för att skapa ett Positive Energy District. Vi ser stora möjligheter för att detta ska kunna bli normen för framtidens stadsplanering.

Inom det Vinnovafinansierade projektet SIGURD har vi undersökt stadsplaneringsinvesteringars effekter och värden. Det visar på behovet av nya incitament för långsiktigt värdeskapande. Utöver de rent fastighetsekonomiska behöver såväl ekologiska som sociala värden vägas in.

I Sara Kulturhus i Skellefteå utmanas träbyggandet till helt nya höjder, både när det gäller normer som föreställningar om vad som är möjligt.

I Malmö har Whites Stadsdelsatlas för Sofielund (från 2020) nu bidragit till ett unikt politiskt beslut om att inrätta en ljudmiljözon i stadsdelen. Zonen ska skydda verksamheter som är högljudda så att de kan finnas kvar och därmed bidra till ett diversifierat kultur- och näringsliv i staden.

Vi har även fem industridoktorander inom så skilda områden som Ljusets gestaltning, Urbana mötesplatser och rättvisa miljöer, Stadens attraktivitet, Building Energy Modelling och Design som förändringsagent.

INNOVATION

För att omsätta vår forskning till praktik och ta innovativa lösningar till marknaden har vi även skapat vårt White Innovation Lab. Bland tidigare utvecklade tjänster märks WHEAT för hållbarhetssimuleringar i tidiga skeden, samt det prisbelönta ReCapture som baserat på 3D-scanning möjliggör effektivare hantering av återbruk i design och förvaltning. Under 2021 har vi utvecklat Squaremeter som är ett verktyg som enkelt kan kartlägga lokalbehov vid omdaning av olika typer av verksamheter. Detta har blivit särskilt aktuellt efter pandemin, då utformingen och behoven av lokaler helt har förändrats.

NÄTVERKANDE

En viktig del av White Research Lab utgörs av våra 13 interna kunskapsnätverk. De lägger grunden för vår utforskande kultur och är katalysatorn för att dela kompetens och utmana varandra och vår omvärld. Höjdpunkten på året är Whitedagen då vi samlar alla medarbetare för att bygga vår kultur. På grund av pandemin var 2021 års upplaga digital och vi kunde inte heller genomföra de årliga, inspirerande studieresorna.

White deltar även i branschens utveckling genom poster i styrelser och utskott i till exempel Smart Built Environment, Forum Vårdbyggnad, IQ Samhällsbyggnad, Föreningen för Samhällsplanering, Sweden Green Building Council, Innovationsföretagen, Innovation Pioneers, Centrum för Cirkulärt Byggande med flera. ■

Vid Nya Sjukhuset i Malmö har vi genom avancerade simuleringar optimerat dagsljusinsläppet. Det har minskat kostnader såväl som klimatpåverkan. Dagsljus ger dessutom energibesparingar, främjar patientens återhämtning och ökar effektiviteten hos personalen.

Digitalisering för ett hållbart samhälle

Enligt *World Economic Forum* kan 70 procent av de globala hållbarhetsmålen uppnås med hjälp av ökad digitalisering. Digitala analyser och modeller kan bidra till att sänka energibehov, minska klimatutsläppen eller möjliggöra cirkulära materialflöden. Digitaliseringen medger också effektivare design- och byggprocesser samt lägre bygg- och förvaltningskostnader. Det öppnar upp för helt nya möjligheter att skapa unik, formstark och hållbar arkitektur som både står sig och är föränderlig över tid.

En av digitaliseringens nycklar till en mer effektiv och hållbar bygg- och fastighetsbransch är förmågan att integrera design och data i processen. Företag som lyckas med detta visar i genomsnitt 10–30 procent bättre resultat.[1] Integration av design och data pågår för fullt i nästan alla branscher och handlar om giftermålet mellan två utvecklingsdimensioner: dels *tillgängliggörande och utnyttjande av kvantitativa data* och dels tillämpningen av *nya designperspektiv*.

Inom Whites digitaliseringspraktik, *Digital Matter*, erbjuder vi digitaliseringstjänster som skapar nya möjligheter och värden för såväl kund som projekt. Det kan handla om att realisera unika projektidéer genom Computational Design eller att effektivisera processer med BIM och smartare informationshantering. Med data och digitala hållbarhetsanalyser kan vi materialoptimera konstruktioner, öka energieffektiviteten, minska klimatavtrycket eller värdera behov av klimatanpassning. De digitala verktygen gör det möjligt att både snabbare och med lägre risk, övervinna komplexa hållbarhets- och designutmaningar, från tidiga skeden till förvaltning.

I kontors- och labbhuset Celsius i Uppsala, som utsetts till världens främsta BIM-projekt, hade White en nyckelroll för de digitala processerna och realisering av BIM-modellen som enda bygghandling i projektet. Vinsterna blev avsevärt färre byggfel, lägre kostnad samt möjlighet att skapa en digital tvilling för en hållbar förvaltning.

I bostadsprojekt Frostaliden resulterade vår Revit-integrerade klimatkalkylmetodik i ett designalternativ som minskade CO_2-utsläppen med 25 procent. I Nya Sjukhuset i Malmö har digital analys och simuleringar bidragit till att optimera fönsterstorlekar och solskydd med kostnadsbesparingar på flera miljoner kronor, energibesparing på 24 000 kWh/år och över 30 000 kg lägre CO_2-utsläpp.

Vårt egna verktyg ReCapture är ett exempel på hur digitaliseringen kan snabba på utvecklingen för ett mer cirkulärt byggande. Vid återbruksprojekt är inventering av befintliga material ett tidskrävande moment. ReCapture möjliggör scanning av byggnader för att dokumentera byggmaterialen och utifrån det kunna bedöma återbrukspotentialen för fastigheterna.

Vi ser bara början på den digitala utvecklingen, men det står redan klart att den kan bidra till såväl effektivare processer, lägre kostnader och inte minst: nyskapande, formstark och hållbar arkitektur. ■

1. *Fusing data and design to supercharge innovation – in products and processes*, McKinsey, April 2019

Torns nya församlingsgård i Stångby utanför Lund, en byggnad som har rum för såväl högtidliga ceremonier som stickcafé.

Hållbarhet i allt vi gör

Vår största möjlighet att påverka samhället i en mer hållbar riktning är genom våra uppdrag. Hela branschen har ett stort ansvar att ta hållbarhetsutmaningarna på allvar, eftersom det vi skapar idag kommer att finnas kvar lång tid och påverka många generationer framöver. Men vi utmanar också oss själva så att vår verksamhet har låg miljö- och klimatpåverkan. Med hållbarhet som drivkraft skapar vi långsiktiga värden för våra kunder, för oss själva, för samhället och inte minst för planeten.

HÅLLBARHET FÖR OSS

Hållbar arkitektur handlar för oss om en helhetssyn. Målet är att skapa byggnader och samhällen som bidrar till god hälsa och jämlika, trygga och inkluderande miljöer. Men förutsättningen är att utvecklingen sker inom planetens gränser och inte på bekostnad av jordens resurser, ekosystem och klimat. När ekonomiska investeringar väger in sociala och miljömässiga värden, då kan vi tillsammans skapa en hållbar utveckling – på riktigt.

GLOBALA MÅLEN

FN:s klimatmål, Agenda 2030 och vårt åtagande enligt Global Compact är utgångspunkten för våra affärsmål, strategiska satsningar och prioriterade hållbarhetsfrågor. Vi driver uppdrag i olika skalor, från planering av städer, design av byggnader och interiörer, till att skapa förutsättningar för hållbara livsmiljöer. De flesta av de Globala målen är därför relevanta för oss i större eller mindre omfattning, direkt eller indirekt. Sju av målen är extra viktiga, eftersom vi har möjlighet att driva dessa varje dag i våra uppdrag. Se tabell.

HÅLLBARHET I VÅRA UPPDRAG

Alla uppdrag är unika och har olika utmaningar. För att identifiera risker, prioritera aspekter och formulera mål är det viktigt att utföra en hållbarhetsanalys i tidiga skeden tillsammans med kund. Vår analys kopplar till de Globala målen, men identifierar även mer specifika hållbarhetsaspekter för det aktuella uppdraget.

Vi har under många år följt upp miljöprestanda i våra uppdrag, t ex när det gäller energimål, klimatmål, certifieringar, träbyggande och vilka globala mål som haft högst fokus under året. Uppföljningen ligger till grund för behov av utveckling och satsningar. Vi ser en tydlig positiv trend år efter år. Se diagram.

VÅR HÅLLBARHETSKOMPETENS

För att klara av alla de hållbarhetsutmaningar som samhället och vi som företag ställs inför har vi under mer än 20 år byggt upp vår hållbarhetskompetens. Våra 40 specialister erbjuder samordning, processledning, utredningar och analyser inom såväl miljö, klimat som sociala utmaningar och ekonomiska värdeanalyser. Vår styrka är att vi kan skapa interdiciplinära team och tillsammans har en helhetssyn över hela processen. Det gör att vi kan driva hållbarhetsfrågorna från vision, genom projektering till färdigt projekt och förvaltning.

MILJÖ- OCH KLIMATBOKSLUT

Varje år följer vi upp verksamhetens påverkan på miljö och klimat. Vårt klimatbokslut genomförs enligt Green House Gas Protocol och vi omfattas av Scope 2 och 3. Scope 3 innefattar energi, resor, hotell, inköp, molntjänster och avfall (se diagram).

De totala utsläppen uppgick 2021 till totalt 392 ton CO_2e, vilket motsvarar 690 kg CO_2e/årsarbetare.

Det är 72 % lägre koldioxidutsläpp jämfört med 2018 (målet är 30 % lägre till 2023). Under året påverkade coronapandemin fortfarande vår verksamhet, med hemarbete och betydligt färre resor än ett normalår, vilket bidrog till lägre miljö- och klimatavtryck.

VÅRA TJÄNSTER

- Hållbarhetssamordning och certifieringar
- Cirkulär arkitektur och återbruk
- Klimatneutralitet och energieffektivisering
- Digital hållbarhet: dagsljus, energi och klimat
- Ekosystemtjänster
- Social hållbarhet och processledning
- Dialogprocesser och co-design
- Värdeskapande och ekonomisk hållbarhet

Koldioxidutsläpp kg CO_2e/årsarbetare 2018–2021:

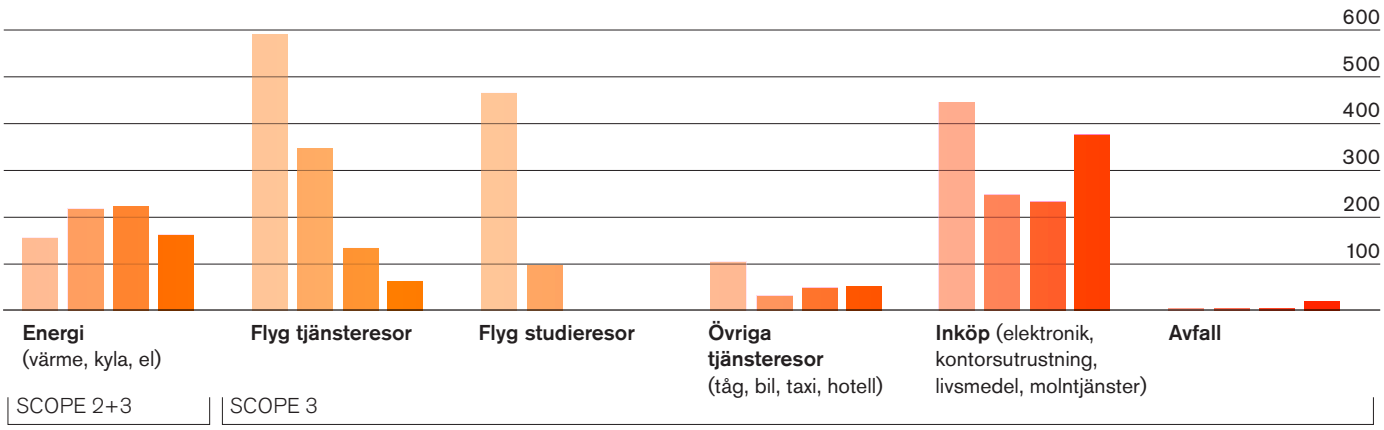

Koldioxidutsläpp 2018–2021:

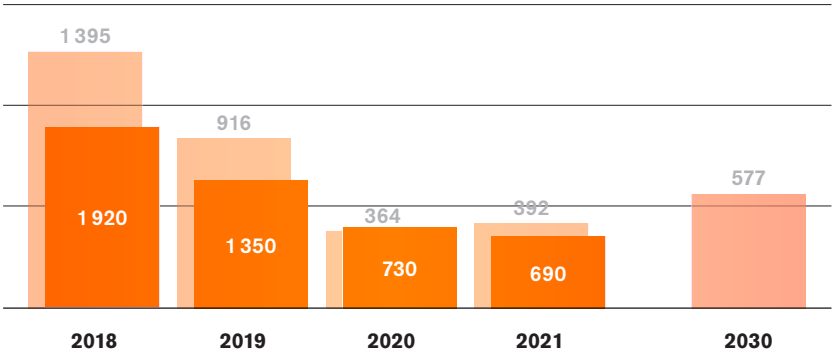

ton CO_2e totalt
kg CO_2e/årsarbetare

Indata

Indata till verksamhetens klimatpåverkan är uppgifter från fastighetsförvaltare, elleverantörer, resebolag och sammanställning från vår ekonomiavdelning. Data gäller för samtliga kontor.

Klimatberäkningarna är utförda av South Pole i enlighet med Green House Gas protocol (GHG).

Stapel för 2030 anger målnivå för att nå 1,5 graders-målet.

Måluppfyllnad 2021:

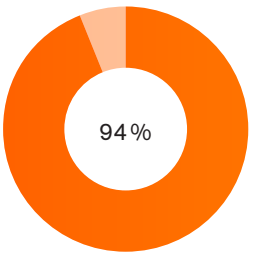

Mål 2023:
90 % av antalet resor inom Sverige sker med tåg

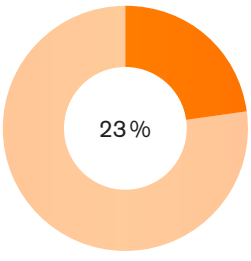

Mål 2023:
50 % av antalet resor inom Europa sker med tåg

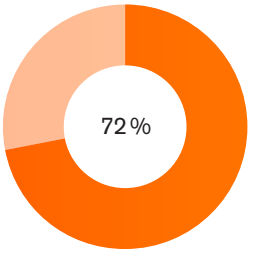

Mål 2023:
CO_2-utsläppen från vår verksamhet är 30 % lägre än 2018.

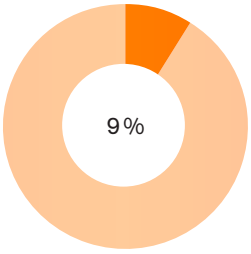

Mål 2023:
30 % av projekteringsuppdragen är klimatneutrala.

Fördelning av koldioxidutsläpp 2021:

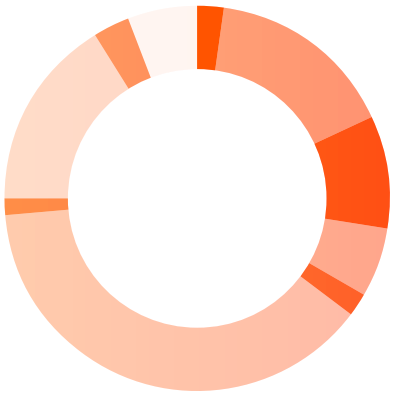

Elektricitet 2,3 %
Energi 15,8 %
Tjänsteresor flyg 9,4 %
Tjänsteresor övrigt 5,9 %
Hotell 1,9 %
IT/elektronik 38,4 %
Molntjänster 1,3 %
Inköp 16,2 %
Avfall 3 %
Energirelaterade aktiviteter (scope 3) 5,7 %

Fokus för Globala målen i våra uppdrag:

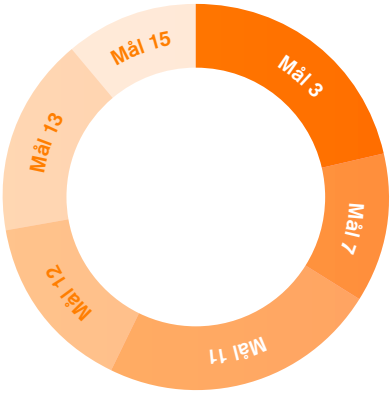

- **Mål 3: God hälsa och välbefinnande**
  Dagsljus, Stimulera till fysisk aktivitet, Inomhusmiljö, Fuktsäkerhet
- **Mål 7: Hållbar energi**
  Energieffektiv byggnad, Förnyelsebar energi (t ex solceller)
- **Mål 11: Hållbara städer**
  Trygga och säkra miljöer, Jämlika och tillgängliga miljöer, Involvering av brukare, Hållbar mobilitet, Bevara kulturvärden, Ekonomiska värden
- **Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion**
  Materialval, hälsa och miljö, Återbruk och återvinning, Hållbar livsstil, Träbyggnad, Cirkulär arkitektur
- **Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna**
  Klimatneutralitet, Låg klimatpåverkan av material, Klimatanpassning av utemiljön
- **Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald**
  Ekosystemtjänster och att bevara naturvärden

Energi: Energirelaterade utsläpp står för 24 % av totala utsläppen, motsvarande 93 ton CO_2e. All vår verksamhetsel är förnyelsebar och kontoren är anslutna till fjärrvärme och i vissa fall även fjärrkyla.

Resor: Under 2021 stod resor och hotell för 17 % av de totala utsläppen, motsvarande 68 ton CO_2e.

Vi har en tydlig resepolicy att alltid välja tåg i första hand. Målet är att tågresorna inom Sverige ska utgöra minst 90 % och inom Europa minst 50 % till 2023. 2021 nådde vi 94 % tågresor inom Sverige och 23 % tågresor inom Europa.

Under 2021 genomförde vi inga studieresor, vilket annars brukar ha en stor klimatpåverkan. Från 2022 kommer dessa enbart att genomföras med tåg eller buss.

Hyrbil och taxi ska i första hand vara el- eller miljöbilar och de hotell vi bor på ska ha ett tydligt hållbarhetsarbete. För att stimulera medarbetarna till att cykla mer har vi lånecyklar och erbjuder cykelservice både vår och höst på kontoren.

Inköp: Vi ställer krav på att våra leverantörer ska uppfylla kriterier enligt vår affärskod. Dessutom ställer vi specifika krav på olika produkter. Kriterier för elektronik innefattar energieffektivitet, miljö- och sociala krav på material och produktion samt hälsoaspekter och ergonomi. Kontorsvaror ska vara miljömärkta och helst ha en refillmöjlighet. Livsmedel står för en stor andel av utsläppen. Därför serverar vi endast vegetarisk mat på luncher och evenemang och ambitionen är att alla livsmedel ska vara ekologiska.

Under 2021 stod inköp för en majoritet av våra utsläpp, 56 %, motsvarande 219 ton CO_2e. Inköp av datorer och elektronik utgör den enskilt största posten av samtliga utsläpp under 2021, 38 %. Det beror på eftersatt behov och många nyanställningar.

Avfall: Första prioritet är att minimera vårt avfall. Därför satsar vi på retursystem för t ex tonerkassetter, men även leasing med återbruk av datorer och annan teknisk utrustning. Vi undviker även engångsartiklar och beställer i första hand mat på fat istället för portionsvis. Avfallet står för en ganska liten del av våra klimatutsläpp, totalt 3 % motsvarande 12 ton CO_2e.

SCIENCE BASED TARGETS

Genom beräkningar i enlighet med Science Based Targets ska vi år 2030 inte överstiga 577 ton CO_2e för scope 3 för att hålla den globala uppvärmningen under 1,5 grader C. Denna nivå har vi redan uppnått, främst på grund av minskat resande under pandemin, men nu gäller det att bibehålla detta de kommande åren.

KLIMATNEUTRALT FÖRETAG

Vi klimatkompenserar för alla våra utsläpp och uppfyller kraven för ett klimatneutralt företag. Genom vår klimatkompensation bidrar vi till Paradigm Healthy Cookstove and Water Treatment Project i Kenya.

ENGAGEMANG OCH PÅVERKAN

Vi har ett starkt engagemang hos medarbetarna att minska vår miljö- och klimatpåverkan. De olika kontoren har olika initiativ för att stimulera till en mer hållbar livsstil och oftast kommer idéerna och initiativen från våra medarbetare.

Vi är dessutom engagerade i olika forum på nationell nivå. Vi ingår i Fossilfritt Sverige och ställer oss bakom Färdplanen för klimatneutral bygg- och anläggningssektor 2045. Vi är även engagerade i Architects Declare i Sverige, Norge och Storbritannien och ingår i styrgruppen i samtliga tre länder. Det är ett åtagande inom arkitektbranschen för att driva klimatomställningen och förbättra den biologiska mångfalden. Vi är även aktiva medlemmar i flera hållbarhetsnätverk, däribland Circular Sweden, Global Utmaning, Sweden Green Building Council, NMC Nätverket för hållbart näringsliv, C/O City (för ekosystemtjänster) och Byggvarubedömningen.

Vi stödjer även en rad andra samhällsorganisationer, bland annat BRIS, Barncancerfonden, Noll tolerans mot mobbning, Aktiv skola och Arkitekter utan gränser. Vår julgåva 2021 valde vi att skänka till Rädda Barnen och deras arbete med trygghet. ■

Uppföljning av hållbarhet i våra uppdrag:

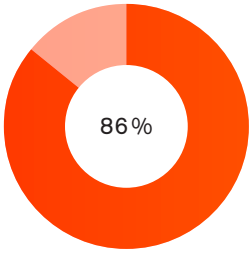

Mål 2023:
100 % av uppdragen redovisar koppling till de Globala målen.

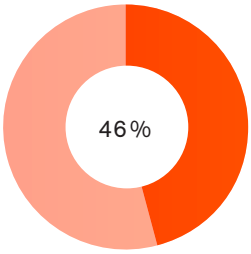

46 % av projekteringsuppdragen har klimatmål för material och/eller energi (2020: 42 %).

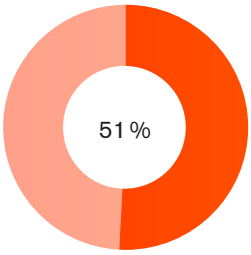

51 % av uppdragen utförs enligt något certifieringssystem (2020: 53 %).

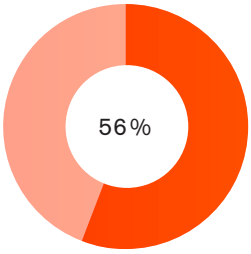

56 % har högre energimål än Boverkets Byggregler (2020: 47 %).

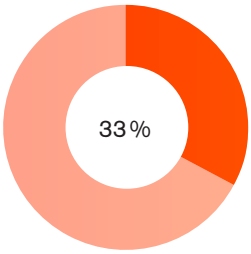

33 % av uppdragen utförs med bärande trästomme (2020: 21 %).

De Globala målen för White:

GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE
Säkerställa att byggnader och miljöer är bra för människors hälsa och välbefinnande.
Delmål 3.9 samt indikatorer dagsljus, luftkvalitet, termiskt klimat, ljud, fukt och att stimulera till rörelse eller vila.

Genom simuleringar kan vi säkerställa bra dagsljus, temperatur och mikroklimat såväl inomhus som i utemiljöer. Vi har spetskompetens för att stärka socialt välbefinnande samt expertis inom arkitekturens betydelse för hälsan och vårdens arkitektur. *Läs mer på sidorna 25 och 28–45.*

HÅLLBAR ENERGI
Minska energibehovet, skapa byggnader som är energieffektiva och öka användningen av förnyelsebar energi.
Delmål 7.2 och 7.3

Vi har expertis för att skapa energieffektiva byggnader med lågt klimatavtryck och förnyelsebar energi, t ex solceller. *Läs mer på sidorna 18 och 25–28.*

HÅLLBARA, JÄMLIKA SAMHÄLLEN OCH STÄDER
Skapa inkluderande och jämlika samhällen, med trygga miljöer, bostäder för alla och hållbar mobilitet. Skapa tillgång till grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor, barn, äldre och funktionsnedsatta. Främja sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsdelar och landsbygd. Verka för en deltagandebaserad planering.
Delmål 11.1, 11.2, 11.3, 11.4, 11.6 och 11.7

Vårt förhållningssätt är att alltid utgå från människors behov. Vi involverar olika grupper i designprocessen, för att skapa normkreativ och mer jämlik planering. Vi kan ta ett helhetsgrepp kring social miljö och konsekvensanalyser i strategiska utvecklingsplaner och utmanar med nya typer av boendeformer. Vi arbetar strukturerat med ekosystemtjänster i stadsplaneringen. *Läs mer på sidorna 25 och 36–44.*

HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION
Bidra till ett effektivt nyttjande av naturresurser, minska utsläppen av farliga ämnen och avfall.
Delmål 12.2, 12.4, 12.5, 12.8 samt 11.6

Vårt mål är att cirkulär arkitektur ska vara utgångspunkt för vår design. Vi erbjuder återbrukssamordning och att leda processen från inventering till design. *Läs mer på sidorna 25, 33 och 35.*

BEGRÄNSA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA
Minska utsläppen av växthusgaser genom energieffektiva byggnader och förnybar energi, välja material med låg klimatpåverkan och stimulera till hållbar mobilitet. Införa klimatåtgärder och klimatanpassning i planeringen, samt öka förmågan till återhämtning.
Delmål 13.1 och 13.2

Vår Färdplan Klimat 2030 visar vägen för att nå klimatmålen.

Vi utför energi och klimatberäkningar och har tjänster för klimatanpassning och ekosystemtjänster. *Läs mer på sidorna 25 och 27–39.*

CO_2e-utsläppen för vår verksamhet ska minska med 30% till 2023 jämfört med 2018. *Läs mer på sidorna 21–22.*

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD
Stärka ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i planeringen.
Delmål 15.1 och 15.9

Vi arbetar strukturerat för implementering av ekosystemtjänster i planeringen utifrån hälsa, klimat, miljö och sociala aspekter. *Läs mer på sidorna 25, 36, 39 och 43.*

GENOMFÖRANDE OCH PARTNERSKAP
Skapa partnerskap som utbyter kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser, för att bidra till att målen för hållbar utveckling nås i alla länder.

Den främsta utvecklingen kan ske i våra projekt i samverkan med kunder och intressenter. White Research Lab driver praktiknära forskning och innovation, i samarbete med akademi och näringsliv. I internationella engagemang och projekt delar vi och inhämtar kompetens och erfarenheter. *Läs mer på sidorna 15, 16–17 och 18.*

House of Choice är en elva våningar hög byggnad, som med hjälp av solceller, passivhusteknik och geoenergi är Skandinaviens första nollenergihotell och världens mest solcellstäta. Huset vann Sweden Green Building Award för bästa Breeam-byggnad 2021.

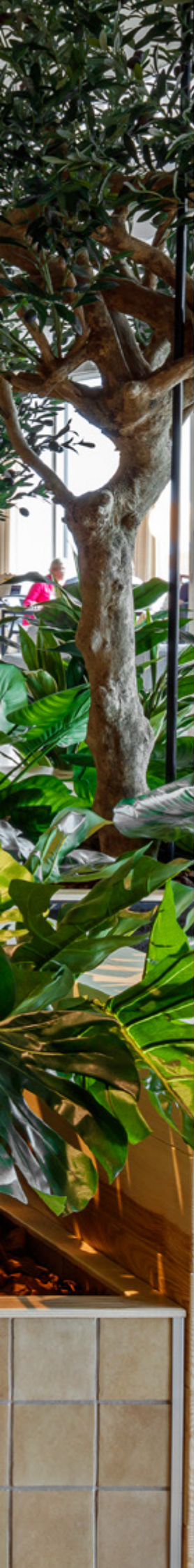

Hållbar arkitektur på riktigt

Arkitektur handlar om att skapa miljöer där människor lever, bor, leker och lär, där vi mår bra och känner oss hemma. Men den byggda miljön och den arkitektur vi skapar påverkar alltid klimatet, jordens resurser och naturmiljön. Nutidens arkitektur och byggande behöver skapas med ett helhetsperspektiv för att säkerställa en levande planet och ett hållbart liv för framtida generationer. Det finns alltid möjlighet att driva utvecklingen i en mer hållbar utveckling i alla uppdrag. För att bidra till samhällets utmaningar har vi på White valt att fokusera våra satsningar i fem områden:

KLIMATNEUTRAL DESIGN

20 procent av Sveriges utsläpp av växthusgaser kommer från byggindustrin. Dessutom bidrar produktionen av byggmaterial i utlandet till nästan lika stora utsläpp. Whites mål är att alla uppdrag ska vara klimatneutrala till 2030. Detta är en enorm utmaning. Vår definition är att utsläppen från material, transporter, produktion och energi under drift balanseras med förnyelsebar energi och kolinlagring under 50 år. Att bygga i trä är ett effektivt sätt att minska klimatpåverkan och vi ser nu en tydlig omställning mot mer storskalig träarkitektur, som t ex i våra projekt Sara Kulturhus, Magasin X och Nodi.

CIRKULÄR ARKITEKTUR

Globalt måste konsumtionen halveras för att klimatmålen ska kunna nås till 2050. I Sverige ännu mer. Det bästa för miljön är alltså det som inte konsumeras eller byggs alls. Återbruk och att använda fler återvunna material, kommer inte bara att spara jordens resurser, utan är en av de mest effektiva åtgärderna för att minska utsläppen av växthusgaser. Därför måste vi driva på utvecklingen mot en mer cirkulär arkitektur. Detta kräver ett helt nytt synsätt och istället för att utgå från att skapa nya miljöer och använda nya material behöver vi alltid ställa oss frågan: Hur kan vi skapa något nytt av det som redan finns?

Resurser kan också sparas genom att skapa arkitektur som står sig och är föränderlig över tid, att använda ytor effektivt och att använda återvinningsbara material. Cirkulär arkitektur bidrar också till att bevara och utveckla sociala och kulturella värden. I Corems kontor och kv Kromet har vi drivit cirkularitet till sin spets på olika sätt.

NATURFRÄMJANDE ARKITEKTUR

Städer ska vara jämlika, trygga och inkluderande och dess utformning är avgörande för människors hälsa och livskvalitet. I takt med att städer växer, konsumtionen ökar och klimatförändringarna accelererar ökar belastningen på ekosystemen. Konsekvenserna av klimatförändringarna är påtagliga på många håll. Utformningen av stadens miljöer har därför en avgörande betydelse för hur hållbar en stad egentligen kan vara, såväl miljömässigt, socialt som ekonomiskt. Grönska i städer bidrar med många livsviktiga funktioner som biologisk mångfald, luftrening, ökat välbefinnande och att hantera klimatförändringarna. Höjda vattennivåer, kraftigare regn och varmare klimat är idag stora riskfaktorer för stadens bebyggelse och invånare. Att ta vara på, stärka och integrera ekosystemtjänster i allt större utsträckning är nödvändigt för att vi ska bibehålla ett hållbart liv. Årstafältet, Moorfields Hospital och kv Brännaren är exempel som tar vara på naturens möjligheter på olika sätt.

HÄLSOFRÄMJANDE ARKITEKTUR

Hälsofrämjande arkitektur är ett brett begrepp. Det handlar om allt från att använda hälsosamma material, skapa miljöer med bra ljus, ljud och luftkvalitet, samt att stimulera till, eller skapa förutsättningar för, både vila och fysisk aktivitet. Vi tillbringar en stor del av vår vardag inomhus och rör oss allt mindre. Både fysisk och psykisk ohälsa ökar i samhället, och det är angeläget att öka känslan av tillhörighet och få människor att röra på sig mer. 2020 visade en studie från WHO att bara 12 procent av flickorna och 17 procent av pojkarna i mellan och högstadiet når rekommendationerna om minst 60 minuters fysisk aktivitet per dag. Av 45 studerade länder hamnade Sverige i botten. Att bidra till hälsofrämjande miljöer är alltså en avgörande folkhälsofråga och är därför utgångspunkten i alla våra uppdrag.

JÄMLIKA, TRYGGA OCH INKLUDERANDE MILJÖER

Kärnan i de Globala målen är att minska ojämlikheter i samhället. Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av kön, etnicitet, funktionsvariation eller ålder. FN:s Barnkonvention är lag i Sverige, vilket innebär att all offentlig planering och byggnation ska genomsyras av ett barnrättsperspektiv. Städer och byggnader är till för alla människor, men då behöver de också utformas för många olika behov.

Jämlik stadsplanering ska bidra till trygghet och välbefinnande. Att ha tillgång till aktiviteter, rekreation, natur och grönska. Att känna sig inkluderad. Genom att involvera människor med olika behov i planeringen skapas bättre förutsättningar för att skapa miljöer där människor känner sig hemma och delaktiga. För Järntorget i Örebro har trygghet varit i fokus och i kv Brännaren och Haus Hynsperg har vi skapat nya typer av boenden för flera olika behov.

Trä i framtidens kontor

Magasin X i Uppsala är Sveriges största kontorsbyggnad med en stomme helt i trä. Den sju våningar höga byggnaden om 16 600 kvadratmeter ligger centralt i Uppsala och där har nu Whites Uppsalakontor flyttat in.

Byggnaden har genom hela processen haft höga hållbarhetsmål, som resulterat i innovativa energisystem, materialval med låg klimatpåverkan och hög kvalitet på inomhusmiljö och dagsljus, men även åtgärder för klimatanpassning. Det är även certifierat enligt LEED med högsta nivån Platinum.

Trästommen medför i sig ett lågt klimatavtryck och bidrar med flera fördelar som förbättrad inomhusluft och jämnare luftfuktighet. Konstruktionen är mycket tydlig med pelare, X-formade vindkryss och kraftiga balkar i limträ. Särskilt påtaglig är den hängande trätrappan i mitten av byggnaden som skapar en gemensam väg mellan våningarna och uppmuntrar hyresgästerna att ta trapporna istället för hissen. Träet kommer från hållbart skogsbruk i norra Sverige och alla transporter har gjorts med biobränslen.

Fasaden består av glas, skiffer och solceller. Endast den första våningen kläs med trä vilket är ett medvetet val. Det norska skiffret har ett lågt klimatavtryck vid utvinning, men det har även lågt behov av underhåll och lång livslängd. Dessutom ger det vackra färgskiftningar i olika ljus och väderlägen.

Gröna tak i kombination med avancerade dagvattenbäddar med planteringar på markplan bidrar till att fördröja och infiltrera regnvatten vid eventuella skyfall. Det skapar även ett svalare mikroklimat under varma dagar.

Byggnadens energibehov förväntas bli väldigt lågt. Det har beräknats till 15,2 kWh/m² (primärenergital) vilket är 80 procent lägre än Boverkets byggnorm. På byggnadens tak och fasad mot söder finns solceller som mer än väl täcker byggnadens behov av fastighetsel. Byggnaden kommer kylas med frikyla från ett geoenergilager via borrhål, som även förser byggnadens värmepumpar med jämnt tempererat vatten över året.

– Byggnaden har väldigt hög hållbarhetsprestanda, med trästomme, lågt energibehov, god inomhusmiljö, gröna tak och förnyelsebar energi. Men ur ett hållbarhetsperspektiv är det också viktigt att vi genom god arkitektur har skapat lokaler som är vackra och flexibla och som kan hantera olika tiders skiftande behov under lång tid framöver, säger Anders Tväråna, ansvarig arkitekt White.

Vad: Kontor Magasin X, Uppsala.

Vem: Vasakronan

När: 2018–2021

Hållbarhet: Certifierat LEED Platinum, trästomme, energieffektiv byggnad, 900 m² solceller, geotermisk energi, dagvattenhantering, dagsljusoptimering.

Träbyggande når nya höjder

Sara Kulturhus har hyllats världen över som en ledstjärna inom hållbar design. Med sina 20 våningar är det inte bara Skellefteås nya landmärke – det är också ett av världens högsta trähus.

Sara Kulturhus utformades för att bli ett kulturellt nav för hela kommunen – en offentlig arena där alla ska känna sig välkomna. Det innehåller ett bibliotek, sex scener, ett museum och en konsthall. Den höga byggnaden är ett hotell med 205 rum, ett spa, konferenslokaler och restaurang. Byggnadens centrala placering i staden, dess stora genomskinliga glasfasader och entréer i alla riktningar skapar tillsammans en öppen och inbjudande mötesplats.

I Sara Kulturhus har träbyggandet nått helt nya höjder. Bokstavligt talat. För att kunna förverkliga en komplex byggnad med olika volymer och ett 75 meter högt hus har det krävts en rad innovativa lösningar för att hantera spännvidder, flexibilitet och akustik. Den stora utmaningen har varit att en träbyggnad i den här skalan aldrig tidigare har gjorts och såväl byggnormer som föreställningar om vad som är möjligt har utmanats. Hotellrummen har byggts av prefabricerade 3D-moduler i korslimmat trä som har staplats på varandra i 20 våningar mellan två hisschakt av KL-trä. De lägre byggnaderna består av en prefabricerad trästomme med pelare och balkar av limträ och skjutväggar i KL-trä. Grundläggningen är av betong, liksom översta bjälklaget för att hindra att hotellet rör sig vid stark vind.

Med Sara Kulturhus visar vi att det är möjligt att bygga med låg klimatpåverkan. Träkonstruktionen binder mer än dubbelt så mycket koldioxid som byggmaterialen, transporter, byggnation och driftenergi ger upphov till. Räknat över 50 år är Sara Kulturhus en klimatpositiv byggnad. Den stora andelen trä har låg klimatpåverkan och nästan allt trä är producerat lokalt, med korta transporter. Solceller på tak och fasad bidrar med förnyelsebar energi. Värme och kyla till fastigheten produceras av en värmepump som tillvaratar och återvinner spillenergi från övriga staden. Det finns ett smart styrsystem som läser av huset med hjälp av AI, t ex optimerar el, värme och kyla beroende på vad som händer i huset.

– All uppmärksamhet som byggnaden får kan användas till att sprida kunskap om hållbart byggande i hela världen. Vi hoppas att projektet inspirerar och hjälper andra i vår gemensamma omställning till ett klimatneutralt samhälle, säger Robert Schmitz och Oskar Norelius, ansvariga arkitekter White.

Vad: Sara Kulturhus och The Wood hotel, Skellefteå

Vem: Skellefteå kommun

När: 2015–2021

Hållbarhet: Klimatpositivt över 50 år. Emissioner från byggmaterial, transporter, byggnation och driftenergi: 202 CO_2e/m^2. Kolinlagring och förnyelsebar energi: 366 CO_2e/m^2. Certifierat Miljöbyggnad Guld.

Björklunda-
vägen
Hovås
Allé

När träets estetik har huvudrollen

Vid entrén till Nya Hovås tronar den spektakulära träbyggnaden Nodi upp sig. Detta är en av Göteborgs nyaste stadsdelar, med en blandning av bostäder, butiker och restauranger. Det arkitektoniska landmärket är inte bara ett nav i området utan också Göteborgs första kontorshus i trä. Byggnaden har även uppmärksammats internationellt och vann Dezeen Awards 2021 för bästa kontorsbyggnad.

Traditionen att bygga i trä upplever just nu en renässans och med nya regler och forskning är det möjligt att skapa moderna byggnader i trä för dagens behov. Träets fördelar är inte bara ett lågt klimatavtryck, det är i högsta grad ett estetiskt val. I Nodi har träets enkla men uttrycksfulla estetik tagits tillvara fullt ut genom att exponera så mycket av trästommen som möjligt.

Nodi består av fyra våningar med kontor, ovanpå ett entréplan för butiker och stadsliv. Högst upp kan husets hyresgäster ta del av den gemensamma takterrassen och ett rymligt pentry. Den invändigt synliga stommen samt fasaden i linaxbehandlat limträ och panel sätter sin varma prägel i hela huset. De fem våningsplanen kragar ut och blir större för varje våning, särskilt mot söder och väster. De skyddar på så sätt även mot solens gassande strålar utan att stänga ute ljuset.

Trä har i många studier visat sig ha en avstressande, positiv effekt på vår hälsa och det bidrar till en lugn och trivsam innemiljö med jämn luftfuktighet och temperatur. Det gör att trä i allra högsta grad lämpar sig för arbetsmiljöer. Uthyrningen av lokalerna i Nodi gick väldigt fort, vilket visar att även hyresgäster ser dessa värden som mycket attraktiva.

Nodi har också ett lågt klimatavtryck. I klimatberäkning (enligt definitioner i Boverkets klimatdeklaration) uppgår utsläppen från material, transport och byggproduktion till 1171 ton CO_2e eller 251 kg CO_2e/m² BTA. Det är lägre än både LFM30s målgränsvärde för lokaler och Boverkets referensvärde för kontor. Trästommen i sig lagrar dessutom kol, vilket uppgår till 352 ton CO_2e. Om vi tillgodoräknar den biogena kolinlagringen så är utsläppen från Nodi 175 kg CO_2e/ m² BTA.

– Tack vare det ambitiösa samarbetet mellan samtliga parter, har vi kunnat utveckla ett banbrytande projekt. Genom att ta vara på träets kvaliteter skapar vi en modern, attraktiv arbetsmiljö av högkvalitativ träarkitektur med lågt klimatavtryck, säger Joakim Hansson, ansvarig arkitekt White.

Vad: Nodi, Göteborg
Vem: Next Step Group
När: 2019–2021
Hållbarhet: Trästomme, låg klimatpåverkan, optimerat dagsljus, klimatkalkyler

Cirkularitet för attraktiva kontor

Inom inredning är återbruk sedan länge utgångspunkten i alla Whites uppdrag, men för byggnader har det varit svårare att skala upp.

När Corems lokaler i Kista behövde rustas upp ville man att det skulle bli en föregångare för framtidens kontor. Målet var att allt material skulle vara återbruk. Från första idéskissen till färdigt projekt har vi haft fokus på att bevara och återbruka med en hög estetisk ambition.

Whites team har varit arkitekt och återbrukssamordnare, med ansvar för projektledning, inventering, designkoncept och hantering av de material som tillvaratas. Ett viktigt första steg vid en hyresgästanpassning är att se vilka möjligheter som finns både med lokalerna och dess inredning. Kan lokalerna användas på ett mer effektivt sätt eller bättre passa olika typer av verksamheter över tid? Utifrån värdering av materialen och en återbruksplan har vi kunnat skapa ett starkt designkoncept av befintliga möbler och interiöra byggmaterial. Ett bevis på att vi har lyckats är att kontoret blev nominerat till Sveriges snyggaste kontor 2021.

95 procent av möbler och inredning har återanvänts eller gjorts om. En del möbler har klätts eller lackats om, men ambitionen har varit att göra så få och små åtgärder som möjligt. 55 procent av befintliga väggar (gips och glas) har demonterats och flyttats varav 70 procent av materialet har kunnat återbrukas till nya väggar. Nästan alla tekniska installationer har återanvänts. I de fall återbruk inte varit möjlig så har material med återvunnen råvara eller låg miljöpåverkan använts. Alla gardiner är tillverkade av återvunna PET-flaskor och mattorna är återanvända eller tillverkade av plast från fisknät. Totalt sett är 90 procent återbruk (byggmaterial, lös inredning och tekniska installationer). Enligt Corems uppskattningar har utsläppen av växthusgaser minskat med 55 ton koldioxid jämfört med att köpa nya produkter.

– Det är så här vi kommer att jobba framöver. Vi vill visa att det går att använda lokaler och material på ett effektivare sätt och att lösningar för cirkularitet även kan hålla hög designkvalitet, säger Laura Conradi, arkitekt White.

– Bilden av återbruk som ett andrahandsval är ett minne blott. Man gör inte avkall på vare sig koncept eller slutresultat. Kunderna uppskattar de miljömässiga fördelarna, samtidigt som det stärker kundens varumärke, säger Annie Leonsson, inredningsarkitekt White.

Vad: Corems kontor, Kista
Vem: Corem (tidigare Klövern)
När: 2021
Hållbarhet: Återbruk, cirkulär arkitektur

Byggnader är urbana gruvor

Alla byggnader är egentligen materialbanker där byggnadsmaterial stannar tillfälligt, för att sedan gå vidare i kretsloppet och användas på nytt. Med den grundtanken blir rivningsprojekt rena guldgruvor.

När White fick uppdraget av Vasakronan att vara återbrukssamordnare vid rivningen av kontorshuset Kromet i Göteborg, var ambitionen den högsta möjliga – 100 procent återbruk och materialåtervinning.

Kromet byggdes på 1980-talet på kajkanten strax intill nya Hisingsbron. På platsen ska snart en helt ny byggnad växa fram, Kaj 16. Initialt utreddes möjligheterna att behålla och bygga på delar av Kromet, men med förväntade höga vattennivåer på grund av klimatförändringarna, blev rivning ett bättre alternativ ur ett klimat- och resursperspektiv.

Whites uppdrag inleddes med inventeringar för att utreda återbrukspotentialen för varje byggmaterial. Genom en specialframtagen utvärderingsmodell skapades en återbruksplan som värderade cirkulära materialflöden, klimatnytta och demonterbarhet. White ansvarade även för att planera och samordna demontering, logistik och lagring. Mycket material kunde användas i andra om- och nybyggnadsprojekt inom Vasakronan, medan annat kunde avyttras till andra fastighetsägare eller återbruksfirmor. Material från Kromet har kunnat återanvändas i ett flertal andra projekt runt om i landet. De rostfria plåtarna kommer att återanvändas i Kaj 16. Tanken är även att återanvända betongen som ballast och som fyllnadsmassor för grundläggning av Kaj 16.

Material som har återbrukats i stor omfattning är bland annat rostfri plåt på fasaden, nästan alla invändiga glaspartier och dörrar, ca 300 fönster och 25 olika produktgrupper för installationer. Stål, plåt, isolering, textilmattor, glas, plast och gips har även gått till materialåtervinning.

Totalt har 106 ton material återbrukats, vilket ger en besparing på 203 ton CO_2e jämfört med nyinköpt material.

Trots den höga ambitionen lyckades man inte fullt ut att nå målen, bland annat på grund av att det saknas logistik för återbruk eller materialåtervinning av trä. Det var även svårt att separera en del sammansatta material från varandra och en del produkter förstörs vid rivning. För att kunna återanvända stålstommen på översta våningsplanet hade det krävts en mycket komplicerad demontering.

– En nyckel för att i framtiden lyckas med fullständigt återbruk är att redan i designprocessen planera för demontering. I Kromet har vi samlat på oss massor av kunskap om hur vi kan skala upp återbruk av byggnader. Vi lärde oss också att det går att återbruka mer än vad man tror, säger Karin Hedén, återbrukssamordnare White.

Vad: Kromet, Göteborg
Vem: Vasakronan
När: 2019–2021
Hållbarhet: Återbruk, återvinning, cirkulär arkitektur.

Design för förändrat klimat

Vi vet att ökad grönska i städer kan bidra med viktiga ekosystemtjänster, som bättre hälsa, renare luft och ökad biologisk mångfald. Men planering med naturbaserade lösningar kan också vara estetiska möjligheter för att hantera konsekvenser av ett förändrat klimat med kraftigare skyfall, starkare vindar och höga temperaturer.

Årstafältet i Stockholm utvecklas just nu med mer än 6 000 nya bostäder. En viktig del för stadsdelens utformning är att anpassa området för att klara av klimatförändringar och framtida extremväder. I det här fallet är det framför allt viktigt att ta hand om höga vattenmängder. I gränsen mellan stadskvarteren och det stora öppna fältet anläggs en serie stora dagvattendammar som säkerställer framtidens behov av avvattning.

Från gatorna och de allmänna ytorna leds regnvattnet via gatornas gröna växtbäddar och en skyfallsränna över det nya stadsdelstorget och stadsdelsparken till dagvattendammarna. Vi har valt att göra den tekniska utmaningen till en attraktion för besökare och boende i området, genom att dammarna blir ett viktigt inslag i stadsfrontens gestaltning. Med en stram sida mot staden i form av en generös träbrygga och en fritt formad sida mot fältet gestaltar dammarna mötet mellan stad och natur.

Dammarna fungerar även för fördröjning och rening av stora vattenmängder från de befintliga omgivande stadsdelarna. Vattnet renas när det filtreras genom växtbäddar av kolmakadam men också genom sedimentering i dammen som sedan rensas från botten. Syresättning och cirkulation av vattnet garanteras med hjälp av flytande aggregat.

Gående och cyklister kan ta sig över vattnet med hjälp av fyra broar. Generösa träbryggor med gott om plats för möten och avkoppling binder samman dammarna och tillåter alla att komma i nära kontakt med vattnet. Mot fältet finns en grön slänt med rik våtmarks- och strandvegetation som också ger goda förutsättningar för ett rikt fågelliv.

Vad: Dagvattendammar Årstafältet, Stockholm
Vem: Exploateringskontoret, Stockholms stad
När: Hela stadsdelen Årstafältet beräknas klar 2030
Hållbarhet: Klimatanpassning, ekosystemtjänster, dagvatten, återbruk

Hälsofrämjande arkitektur i flera dimensioner

I Londons växande kunskapskvarter, på platsen där St Pancras Hospital tidigare låg, skapar vi nu, i team med Aecom och Penoyre & Prasard, The Oriel. Med sina 39 500 kvadratmeter kommer det att bli ett nytt världsledande centrum för ögonsjukvård, där personal, läkare, forskare, studenter, patienter och allmänhet kommer att rymmas under ett och samma tak.

Vi har utvecklat en designstrategi för såväl interiör som landskap, inklusive de publika miljöernas atmosfär och belysning. Designen ska stärka patienternas och personalens välmående, med till exempel god akustik och hälsofrämjande material.

Valet av material och färgsättning tar inspiration från naturen och syftar till att skapa en lugn och tilltalande atmosfär. Ljus, såväl naturligt som artificiellt, är helt avgörande för att skapa miljöer som främjar människors hälsa och välmående. The Oriels belysning integrerar dagsljus och elektriskt ljus, och tar i största möjliga mån hänsyn till individen, uppgiften och kontexten. Byggnadens hjärta är ett atrium som är utformat för att skapa en attraktiv mötesplats där alla känner sig välkomna.

Men i det här projektet spelar även byggnadens tak en viktig roll. Här skapas en terrass som erbjuder möjligheter för arbete och undervisning, avkoppling, stadsodling och sociala sammankomster. En mängd olika växter har valts ut för att bidra till platsens biodiversitet och rekreationsvärde.

I takt med klimatförändringarna så kommer det att bli allt viktigare att integrera grönska i städerna i så stor utsträckning som möjligt. En varierad växtlighet bidrar med olika viktiga ekosystemtjänster som att skapa skugga, infiltrera och fördröja regnvatten vid skyfall och inte minst skapa svalka i staden. Temperaturen mellan en hårdgjord yta och en beväxt yta kan skilja så mycket som 20 grader. Grönskan spelar alltså en viktig roll även för invånarnas hälsa och möjlighet att leva i staden när medeltemperaturen ökar och värmeböljorna blir fler. Den bidrar även till att öka den biologiska mångfalden och att skapa de nödvändiga gröna stråken för att pollinerande insekter ska kunna överleva i staden. Takterassens positiva inverkan kommer alltså inte bara att stanna vid sjukhusets brukare, utan vara en tillgång – och livsviktig – för den omgivande staden.

– Målet är att förstärka känslan av natur genom att använda naturmaterial och skapa flera gröna ytor. Flera studier visar en stark koppling mellan natur och positiva fysiska och psykologiska effekter såsom lägre stressnivåer, säger Caroline Varnauskas, ansvarig arkitekt White.

Vad: The Oriel, Moorfields Eye Hospital, Camden, London

Vem: Moorfields Eye Hospital NHS Foundation Trust, UCL's Institute of Ophthalmology, Moorfields Eye Charity

Arkitekt: White (ansvarig design för publika miljöer, interiör och landskap), AECOM (ansvarig arkitekt design), Penoyre & Prasard (ansvarig arkitekt)

När: Färdigställs 2025/2026

Hållbarhet: LEED Platinum, hälsofrämjande arkitektur, ekosystemtjänster, naturliga material, dagsljus

Tillsammans för ett tryggare Örebro

Järntorget i Örebro har länge varit en plats som upplevts som otrygg och som kantats av problem med kriminalitet. Örebro kommun och andra aktörer har gjort flertalet punktinsatser som ofta varit lyckade i form av att brottslighet förflyttats från platsen. Däremot har upplevelsen av otrygghet bestått och platsens negativa identitet är djupt rotad. Det är en uppskattad plats dagtid och sommartid, men på kvällar och nätter är det öde, mörkt och otryggt – och platsen undviks av många.

För att verkligen hitta vägar till förändring och göra torget tryggt för alla stadens invånare fick White uppdraget att göra en helhetsanalys av Järntorget. Analysen skulle göras under ett år för att säkerställa att framtida insatser ger maximal effekt under årets alla årstider. Och det var inte bara den byggda miljön som skulle analyseras utan allt från den sociala miljön till trafiken – helheten.

– Det var modigt av kommunen att ta ett så pass holistiskt perspektiv i arbetet med Järntorget. Det är precis denna typ av uppdrag man drömmer om – att få titta brett och ta in hela komplexiteten. Det är först då vi verkligen får möjlighet att göra skillnad, säger Lisa Wistrand, kulturgeograf på White och processledare för uppdraget.

För att lära känna platsen och dess besökare ombads kommunens invånare dela med sig av sina tankar om torget, och närmare 1 300 örebroare engagerade sig. Genom kvällsvandringar med bland annat invånare och väktare fick vi se torget ur deras perspektiv och kunde skapa en tydligare bild av hur platsen upplevs.

Tack vare uppdragets omfattning och bredd behövde flera kompetenser från White inkluderas i arbetet. Experter inom social hållbarhet, stadsplanerare, landskapsarkitekter och ljusdesigners har jobbat i nära samarbete för att säkerställa att alla värden och utmaningar på torget analyseras. Detta har säkerställt en komplett helhetsanalys och genererat mängder av förslag på åtgärder som ger Järntorget möjlighet att utvecklas till den trygga och inbjudande plats som alla örebroare förtjänar.

Vad: Järntorget, Örebro

Vem: Örebro kommun

När: 2021

Hållbarhet: Ekonomisk hållbarhet, social hållbarhet, värdeskapande, inkludering och trygghet, samhällsplanering.

MANGAL

Litet boende med stor gemenskap

Kvarteret Brännaren på Norra Sorgenfri i Malmö byter skepnad, från industritomter till morgondagens bostäder, förskolor, kontor, parker och torg. I staden finns ett stort behov av mindre hyresrätter och även möblerade lägenheter för tillfälligt boende. I kv Brännaren har vi fått möjlighet att utveckla det behovet och skapa ett kvarter med ett socialt sammanhang för de som bor där, men som även ger tillbaka till stadens invånare.

Kv. Brännaren rymmer knappt 120 hyresrätter. Det är ettor på 18 till 35 kvadratmeter som riktar sig till unga vuxna som söker sin första bostad. Ett lägenhetshotell utgör två tredjedelar av fastigheten. När man bor i en liten lägenhet behövs ofta tillgång till platser där man kan umgås. De boende delar på husets sociala ytor och faciliteter. På bottenvåningen finns en bemannad reception, lounge, tvättstuga, läsplatser, spelrum, gym, deli och café. Flera lokaler går att boka för fest och möten.

Ett 200 kvadratmeter stort inglasat hus, kallat Smaragden, tar plats på innergården. Det är ett vinterbonat allrum och ett växthus med upplägg-ningskök där det är möjligt att vistas året runt. Smaragden bidrar med värdefull grönska till kvarteret och blir en grön oas.

Arkitekturen är inspirerad av stadsdelens industrihistoria, vilket uttrycks genom fasader i zink, aluminium och corténstål samt återvunnet tegel på innergården. Genom att variera byggnadshöjd, takvinklar samt material- och färgval får de modulbyggda lägenheterna olika karaktär och identitet.

Via gränder får förbipasserande visuell kontakt med innergården. Stora fönsterpartier på bottenvåningen skapar kontakt mellan husets insida och det offentliga livet på gatan, och ökar mängden dagsljus in i fastigheten. Caféet och delin på entréplan är öppna för alla i staden.

Visionen för kvarteret är att gång, cykel och kollektivtrafik ska vara det självklara valet. De boende har därför tillgång till en väderskyddad cykelparkering samt cykel- och bilpool.

– Det speciella med Brännaren är den sociala ambitionen och att man delar faciliteter. Här får man ett eget litet boende och samtidigt tillgång till platser där man kan umgås. Jag är övertygad om att vi kommer att få se många liknande koncept i framtiden, säger James Reader, ansvarig arkitekt White.

Vad: kv Brännaren, Malmö
Vem: Ailon
När: 2018–2022
Hållbarhet: Bostad för olika behov, socialt värdeskapande, grönska, återbruk, hållbar mobilitet

Arkitektur för omsorg med omtanke

I hela världen blir befolkningen allt äldre och med det följer ett ökat behov av olika sorters boende för den äldre målgruppen: vård och omsorgsboende, gemenskapsboende, generationsboende, nischade boenden men även möjlighet att bo kvar inom det vanliga beståndet. Det behövs också fler miljöer och sociala sammanhang där äldre kan fortsätta att vara aktiva i samhället.

I Liederbach utanför Frankfurt utformar vi just nu Haus Hynsperg som är ett nytt trygghetsboende för äldre och personer i behov av ett socialt sammanhang. Uppdraget är ett resultat av vinst i en tävling anordnad av Cronstett- und Hynspergische Ev. Stiftung.

Haus Hynsperg kommer att bestå av 42 rymliga lägenheter i olika storlekar plus ett stort utbud av gemensamma utrymmen som foyer, gemensamt kök eller ett större mötesrum. Det har varit viktigt att skapa ordentlig plats för såväl social samvaro som fysiska aktiviteter. Det som gör boendet unikt är att det även kommer att finnas lägenheter för yngre personer, främst med funktionsnedsättning, men även ensamstående föräldrar med barn.

Vårt förslag knyter samman stadens centrum med Oberliederbacher Park. De två byggnaderna i fyra våningar fokuserar på den mänskliga skalan och designen bygger på att bidra med en hälsofrämjande arkitektur. Med ljusa lägenheter, trä som byggmaterial och närhet till grönska ges de boende optimala förutsättningar för en hög livskvalitet. Alla lägenheter har stora fönster i minst två väderstreck, vilket

ger fin utsikt och god tillgång till hälsosamt dagsljus. På översta våningsplanet finns stora terrasser med grönska. Närheten till Oberliederbacher Park är en värdefull kvalitet och stor vikt har lagts vid den visuella kopplingen till parken.

Byggnaderna kommer att uppföras med en synlig KL-trästomme med fasadmaterial av cederträ. I garaget under byggnaden kommer det att finnas plats för olika typer av hållbara mobilitetslösningar, som elcyklar och elbilar, men även en bilpool.

Byggnadens entré ligger i skärningspunkten mellan stad och park och leder in besökare och boende till byggnadens alla funktioner.

– Vi är särskilt glada över möjligheten att skapa högkvalitativ arkitektur i trä. Tillsammans med vårt internationella team av konsulter och experter är vi övertygade om att vi kan skapa ett boende som bidrar till målsättningarna för the New European Bauhaus: *beautiful, sustainable, together*, säger Max Zinnecker, ansvarig arkitekt White.

Vad: Haus Hynsperg, Liederbach, Tyskland

Vem: Cronstett- und Hynspergische Ev. Stiftung.

När: 2020–2024

Hållbarhet: Bostäder för människor i behov av ett socialt sammanhang, hälsofrämjande arkitektur, träbyggnad

Nodi, Göteborg. Vinnare i Dezeen Awards.

Priser och tävlingar

PRISER

Att nomineras och vinna priser för våra projekt är ett erkännande och något som gör oss väldigt stolta. Några priser som sticker ut lite extra är Dezeen Awards för Nodi, årets kontorsbyggnad, House of Choice som blev årets BREEAM-byggnad, O-huset som tilldelades Vårdbyggnadspriset och att White som första arkitektkontor någonsin nominerades till Regeringens Exportpris.

TÄVLINGAR

Tävlingar ger oss möjlighet att få genomföra intressanta och hedersamma uppdrag, men även att testa nya idéer och innovationer. Att vinna en tävling är ett bevis på att vi förstår utmaningen, omformar det till attraktiva lösningar och skapar formstark arkitektur. 2021 vann vi bland annat de internationella tävlingarna Kimmel Office Quarter i Riga, Lettland och Hippodrome i Montreal, Kanada. Nationellt är spridningen stor över landet, allt från bostadsprojektet Tomtebo Gård i Umeå, Koreanska ambassaden i Stockholm, Skövdes nya krematorium, Hovås entré i Göteborg till Skogskyrkogården i Falkenberg. ■

Skövde nya krematorium, tävlingsvinst.

True Blue, Lungegårds-parken, Bergen. Vinnare av WAN Awards.

Utmärkelse	Projekt
2021 New London Awards, Unbuilt	Blackwall Yard, London
Sweden Green Building Award 2021, Årets BREEAM-byggnad	House of Choice, Solna
Skönhetsrådets stora pris Malmö	Konsthallstorget, Malmö
Halmstads arkitekturpris	Enslövs kyrkogård, Enslöv
Gröna Lansen Malmö	Priorn, Malmö
Monocle Design Awards, Best Public Furniture	Långbordet, Stockholm
Dezeen Awards, Business Building	Nodi, Göteborg
Svenska Skyltpriset 2020, Årets Enstaka Skyltar	Återbruket, Skärholmen
Kristianstads Arkitekturpris	Absolut Home, Åhus
WAN Awards, Future Projects – Leisure	True Blue, Lungegårdsparken, Bergen
Ljudmiljöpriset 2021	O-huset, Karolinska Universitetssjukhuset, Huddinge
The Pineapples Award, Place in Progress	Climate Innovation District, Leeds
Vårdbyggnadspriset 2021, Större projekt	O-huset, Karolinska Universitetssjukhuset, Huddinge
BA Tech Awards, Mest innovativa fastighetsaktör	White ReCapture
International Urban Project Award, Special Prize	Sara Kulturhus, Skellefteå

Under året sände vi flera välbesökta webbinarier. Ett av dem handlade om hur vi skapar hälsosamma ljusmiljöer för alla och modererades av Isabel Villar, ljusdesigner och Viktor Sjöberg, hållbarhetsstrateg (bilden). Detta och många fler kan du titta på i efterhand på på vår hemsida – sök på White Play och utforska vidare!

800 stjärnor – våra medarbetare

Styrkan med White är medarbetarna. Vår kunskap, kreativitet och engagemang är kärnan i hela verksamheten och när medarbetarna utvecklas så stärks även företaget. När vi samarbetar och bidrar med våra olika kompetenser är vi som starkast. Eftersom vi äger företaget tillsammans har vi möjlighet att satsa på det vi tror på, såväl nu som på lång sikt. Och vi har roligt under tiden!

STARKA TILLSAMMANS

2021 var andra året med pandemin och vi arbetade på distans under stora delar av året. Med väl utvecklade digitala verktyg har detta fungerat bra och vi har alla hittat nya sätt att arbeta i kreativa processer, med varandra och ihop med kunderna. Detta tar vi med oss även efter pandemin.

White ägs av medarbetarna och 66 % av de anställda är delägare i företaget. Vi är övertygade om att det gemensamma ägandet skapar ett starkt engagemang som bidrar till företagets framgång.

Vi tror också på att framgång skapas av att vara många olika. Därför skapar vi team av medarbetare med skilda kompetenser och erfarenhet, som till exempel arkitekter, byggnadsingenjörer, stadsplanerare, beteendevetare, miljöexperter och digitala specialister.

Whites kultur är stark och har växt fram sedan bolaget startades 1951. Under de senaste två åren har vi arbetat aktivt med hur vi beter oss mot varandra och agerar i vardagen. Vi kallar det Kulturresan. Med den vill vi utveckla vår kultur, så att vi står starka även in i framtiden.

EN UTVECKLANDE MILJÖ

Varje medarbetare ska ha förutsättning att utvecklas hos White. Medarbetarnas samlade kunskap är vår mest värdefulla tillgång. Inom White Academy har vi ett mycket stort utbud av interna utbildningar. Nästan varje vecka erbjuds kurser inom olika områden såsom uppdragsgenomförande, digitala verktyg, ledarskap och hållbarhet. Genom White Research Lab ges alla våra medarbetare möjlighet att söka medel för forsknings- och utvecklingsprojekt kopplat till våra uppdrag eller som på andra sätt utvecklar vår verksamhet. På den årliga Whitedagen och på våra studieresor bygger vi nätverk mellan kontoren och en stark företagskultur.

EN ATTRAKTIV ARBETSPLATS

Vi arbetar för trygga, säkra anställningar med bra förmåner och inflytande för våra medarbetare genom att ständigt ha en dialog och följa upp vår arbetsmiljö. Vår medarbetarpolicy och arbetsmiljöpolicy sätter ramarna. Vi följer branschens kollektivavtal och har fackliga representanter på alla våra kontor. Alla medarbetare har årliga utvecklingssamtal, där personliga mål för utbildning, utveckling och arbete sätts upp.

White ska vara en jämställd och jämlik arbetsplats, där alla ska behandlas lika. Fördelningen mellan kvinnor och män är jämn, även i ledande befattningar och i styrelsen. Vi följer årligen upp arbetet med likabehandling genom centrala och lokala handlingsplaner samt medarbetarenkäter.

I enkäterna följer vi även upp arbetsmiljö, utvecklingsmöjligheter, ledarskap och företagskultur. Resultatet diskuteras och utvärderas sedan i grupper på kontoren. För att säkerställa god arbetsmiljö har vi skyddsombud på alla våra kontor.

Vi har även riktlinjer kring ”Alkohol och droger”, ”Nåbarhet i arbetet”, ”Återgång i arbete” och ”Arbetsmiljö utanför Whites lokaler”.

HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Utöver företagshälsovård så erbjuds varje medarbetare även friskvårds- och studiebidrag för träning, kurser eller personlig utveckling. Kontoren anordnar en rad olika aktiviteter som löparträning, padel, yoga eller massage. Under pandemin har vi även ordnat digital mindfulness, pausgympa och ergonomiutbildningar. ■

ANDEL KVINNOR & MÄN

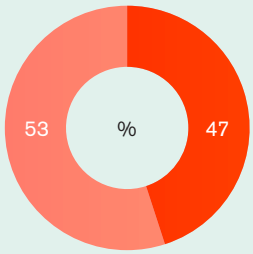

Medarbetare

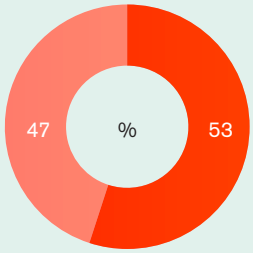

Företagsledning

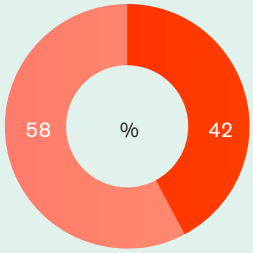

Styrelse

kvinnor ● ● män

FN Global Compacts 10 principer:

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

PRINCIP 1
Företagen ombeds att stödja och respektera skydd för de internationella mänskliga rättigheterna inom den sfär som de kan påverka; och

PRINCIP 2
försäkra sig om att deras eget företag inte är delaktiga i brott mot mänskliga rättigheter.

ARBETSVILLKOR

PRINCIP 3
Företagen ombeds att upprätthålla föreningsfrihet och erkänna rätten till kollektiva förhandlingar; och

PRINCIP 4
avskaffa alla former av tvångsarbete;

PRINCIP 5
avskaffa barnarbete; och

PRINCIP 6
inte diskriminera vid anställning och yrkesutövning.

MILJÖ

PRINCIP 7
Företagen ombeds att stödja förebyggande åtgärder för att motverka miljöproblem;

PRINCIP 8
ta initiativ för att främja större miljömässigt ansvarstagande; och

PRINCIP 9
uppmuntra utveckling och spridning av miljövänlig teknik.

ANTIKORRUPTION

PRINCIP 10
Företag bör motarbeta alla former av korruption, inklusive utpressning och bestickning.

Ansvarsfullt företagande

Whites affärsidé är att utveckla långsiktiga värden för kunder och intressenter genom en byggd miljö som berikar och berör. Ett starkt samhällsengagemang och en etisk, demokratisk grundsyn är ledord för White. Det är idag en stor risk att inte ta ansvar för företagets påverkan på människor eller miljö och de senaste åren har visat att händelser i omvärlden plötsligt kan bli oväntade hot och risker.

Lindesbergs hälsocentrum erbjuder både vårdcentral och ett attraktivt boende med möjlighet till kompletterande stöd. Hållbarhet har varit drivande i utformningen, från landskapet, till byggnaden i lärkträ till det gröna taket.

AFFÄRSKOD, ETIK OCH ANTIKORRUPTION

White är ett företag med starka värderingar som genomsyrar vår verksamhet och vårt agerande. De bygger på att vi ska vara *utforskande*, *ansvarstagande* och agera med *delaktighet och respekt*.

Whites affärskod sätter ramverket för de förväntningar vi har på oss själva och de vi samarbetar med. Affärskoden bygger på FN Global Compacts tio principer om mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och antikorruption. Våra medarbetare ska även följa Samhällsbyggnadssektorns etiska regler samt Sveriges Arkitekters etiska regler. Dessa innebär att vi motsätter oss all form av korruption, strävar efter konkurrens på lika villkor och främjar socialt ansvar i värdekedjan.

Vi följer och agerar i enlighet med såväl internationella som nationella lagar, normer och direktiv. Störst möjlighet att driva frågor kring mänskliga rättigheter har vi genom våra uppdrag, t ex genom att skapa jämlika, trygga och hälsosamma miljöer för många olika behov. Läs mer på sid 25. Hur vi arbetar för att stärka arbetsvillkor för våra medarbetare redovisas på sid 48. Att förebygga negativ miljöpåverkan är centralt för vår verksamhet, se sid 20–25.

Vårt arbete utgår även från tre policyer: *Medarbetarpolicy*, *Kvalitetspolicy* och *Hållbarhetspolicy*.

Affärskoden och policyer finns på hemsidan. Där finns även vår visselblåsarfunktion som kan användas av såväl externa parter som våra medarbetare. Under 2021 har vi inte fått några rapporter om avsteg från affärskoden.

WHITE WORK

För att säkerställa att vår verksamhet drivs på ett affärsmässigt och effektivt sätt med hög kvalitet så har vi ett verksamhetssystem, White Work. Det är certifierat enligt ISO 9001 Kvalitetsledning och ISO 14001 Miljöledning. Vi har en omfattande organisa-

Riskanalys:

RISKASPEKT	KONSEKVENS	RISKHANTERING
KLIMAT- OCH MILJÖPÅVERKAN Vi arbetar aktivt med att förebygga negativ miljöpåverkan, både i vår verksamhet och i våra uppdrag.	Det bedöms vara låg risk att företaget bidrar till direkt miljöpåverkan. Vår styrka inom hållbarbarhet bidrar till ett starkt förtroende och varumärke. I uppdrag finns stor påverkansmöjlighet.	Krav på resor, inköp, leverantörer och underkonsulter; Hållbarhetsanalys ska utföras i uppdrag; Kompetensutveckling via White Academy och White Research Lab; Specialister inom klimat- och miljö.
SOCIALT ANSVARSTAGANDE Vår verksamhet ska inte orsaka, bidra eller kopplas till kränkningar av mänskliga rättigheter eller korruption.	Det bedöms vara låg risk, men konsekvenserna kan bli allvarliga för företaget, t ex skadat förtroende/varumärke, ekonomiskt/rättsligt.	Affärskod och etiska regler för medarbetare; Uppförandekod för kunder och leverantörer; Landriskanalys för uppdrag utanför hemmamarknaden.
SAMARBETSPARTNER Våra leverantörer och samarbetspartners ska inte, i sina led, orsaka eller bidra till kränkning av mänskliga rättigheter, korruption eller negativ miljöpåverkan.	Konsekvenserna kan bli allvarliga inte bara för White, utan även dem eller det sammanhang det drabbar.	Rutiner för anbuds-, projekt- och hållbarhetsanalys; Uppförandekod för kunder och leverantörer, samt inköpsrutiner och leverantörsbedömning; Underkonsultbedömning.
LIKABEHANDLING Alla medarbetare ska behandlas lika och med respekt. Det gäller även samarbetspartner och uppdrag.	Konsekvenserna kan bli allvarliga inte bara för dem det drabbar utan även för företagets attraktivitet och varumärke.	Affärskod för medarbetare; Uppförandekod för kunder och leverantörer; Medarbetarpolicy; Plan för lika rättigheter och möjligheter med kontinuerlig uppföljning.
KOMPETENSUTVECKLING Att ha de bästa medarbetarna, som ständigt kan utvecklas, är avgörande för företagets framgång och för uppdragens kvalitet.	Bra möjlighet till utveckling gör företaget attraktivt. Uppdragsbrister och skador kan leda till förluster och sänkt förtroende.	White Research Lab; Växa på White, White Academy; Utvecklingssamtal och medarbetarenkät.
ARBETSMILJÖ Vår arbetsplats ska vara hållbar sett ur ett arbetsmiljö- och hälsoperspektiv. Medarbetarna ska uppleva balans mellan arbete och fritid.	Bra arbetsmiljö, trivsel och ledarskap är avgörande för företagets attraktivitet. Konsekvenser av dålig miljö och balans kan bli allvarliga för den enskilde medarbetaren, men även för företaget i stort.	Vi erbjuder företagshälsovård och friskvård. Ledarskapsutbildningar. Utvecklingssamtal för alla och medarbetarenkät.
PANDEMI OCH ANDRA SJUKDOMAR Infektionssjukdom sprids över stora delar av världen eller lokalt.	Konsekvenserna är stora för såväl medarbetares hälsa som företagets ekonomi. Stora risker förknippade med frånvaro, uppdragsförluster, intäkter och beläggning.	Möjliggöra för distansarbete och ha bra infrastruktur för digitala verktyg och hjälpmedel. Säkerställa god kommunikation, ledarskap och olika stöd till medarbetarna vid behov. Ha en bred uppdrags- och kundbas för att sprida risker.

Magasin X i centrala Uppsala är Sveriges största kontorsbyggnad i trä – och vårt Uppsalakontors nya hem.

Kvarteret Alfabetet i centrala Linköping har genomgått en omfattande revitalisering, där vi och Elding Oscarson har skapat en av stadens mest spännande kontorsbyggnader. Den befintliga stommen har återbrukats. Ett lyckat transformationsprojekt som nominerades till Östergötlands arkitekturpris 2021.

tion för att upprätthålla White Work, med till exempel kvalitetsledare i alla grupper på alla kontor, kontinuerliga utbildningar samt externa och interna revisioner med handlingsplaner två gånger per år. Vi mäter kvalitets- och miljöprestanda, för såväl verksamhet som uppdrag, och följer årligen upp detta vid ledningens genomgång.

RISKVÄRDERING

Vår riskpolicy dikterar att alla medarbetare har ansvar för att företaget inte exponeras för onödig risk. De största riskerna för Whites verksamhet är kopplade till medarbetarna, konjunktur och ekonomisk utveckling samt uppdragsgenomförande. För att minimera riskerna har vi kontinuerlig uppföljning av medarbetarnas arbetssituation, marknaden och branschens utveckling, ekonomiska nyckeltal och uppdragsresultat. Vi har en omfattande riskanalys som ses över årligen och följs upp av styrelsen.

För att minska riskerna vid uppdragsgenomförande utförs alltid en riskanalys i samband med anbud och kontrakt. Värdering sker utifrån affärsmål, affärskod och ekonomiska villkor. För uppdrag utanför Norden görs dessutom en landriskanalys kopplat till demokrati, mänskliga rättigheter, korruption och affärsrisker. Analysen baseras på utvärderingar av Freedom House, EKN Exportkreditnämnden SE och Transparency International. För att minimera risken att bidra till negativ påverkan ur ett hållbarhetsperspektiv ska en hållbarhetsanalys alltid genomföras i våra uppdrag.

Vi har även en *Uppförandekod för kunder och leverantörer* som bygger på vår Affärskod. Vid tecknande av avtal ska aktören intyga att man förstått innebörden av och åtar sig att agera i enlighet med denna. En första utvärdering sker via anbudsanalys, projektanalys, inköpskriterier eller underkonsultbedömning. Uppföljning sker genom intervjuer med våra större leverantörer eller stickprov för underkonsulter.

INTRESSENTER

För att göra rätt satsningar, utvecklas som företag och ta ansvar för vår verksamhet behöver vi förstå vår omvärld. Allt från lagar och krav till vår intressenters intressen. Eftersom vi arbetar och verkar inom många områden har vi även många intressenter: brukare, kunder, samarbetspartner, akademin och våra medarbetare tillika ägare. Vi stämmer löpande av gentemot våra intressenter genom kundenkäter, medarbetarenkäter, marknadsundersökningar och dialogprocesser. Genom våra sociala medier får vi snabb feedback på det vi gör. ■

BRICK
STUDIOS

På Masthuggskajen i Göteborg har vi ritat det karaktäristiska Brick Studios, stadens högsta hus med platsmurad tegelfasad. På 15 000 kvadratmeter fördelat på 15 våningar ryms kontor och co-working. Huset certifieras BREEAM Excellent och hela området är certifierat enligt Citylab.

Ett starkt år

2021 upplevde världen ett andra år av pandemi. Restriktioner och hemarbete hade blivit det nya normala. Trots ett annorlunda år återhämtade sig ekonomin både på våra stora marknader i Sverige samt i de länder där White verkar. Vi kan sammanfatta ett framgångsrikt år med expansion av vår internationella verksamhet, flera uppmärksammade uppdrag och tävlingsvinster och ett resultat som överstiger budget.

Under 2021 hade vi en relativt jämn fördelning av uppdrag inom våra olika marknadsområden, vilket ger god stabilitet över tid. Efterfrågan på bostäder och vårdbyggnader var stor och vi såg också en återhämtning i den kommersiella sektorn, även om pandemins påverkan på leverantörskedjor, tillgång på byggmaterial och byggpriser var påtaglig.

2021 års resultat mer än fördubblades jämfört med 2020. Ökad omsättning i kombination med fortsatt kostnadskontroll och god återhämtning på marknaderna i Stockholm och Göteborg bidrar till detta. Övriga svenska kontor påverkades inte lika markant av pandemin under 2020 och upplevde en fortsatt stark marknad under 2021. Vi ser nu även resultaten av flera års uppbyggnad och etablering på nya marknader, främst i Oslo och London. Vi etablerade även en ny studio i Stuttgart, för att erbjuda våra uppdragsgivare en lokal närvaro. Vi har även haft fortsatta satsningar inom digitalisering samt forskning, utveckling och innovation.

Rörelseresultatet för koncernen uppgår före och efter stiftelseavsättningar till 43,6 MSEK respektive 32,6 MSEK. Detta motsvarar en rörelsemarginal om 6 procent respektive 4 procent. Koncernens soliditet var 44 procent och likviditeten har varit fortsatt mycket god under hela 2021 med en kassalikviditet på 213 procent.

Enligt Sveriges arkitekters Branschrapport 2021 spår branschen en förbättrad konjunktur framöver.

Vi ser med tilltro på 2022 som ett år med ökad efterfrågan på våra tjänster inom hållbar samhällsbyggnad och arkitektur i Sverige såväl som internationellt.

Ekonomisk sammanställning för White Intressenter AB:

	2021	2020	2019	2018	2017
FRÅN RESULTATRÄKNINGEN (tkr)					
Rörelsens intäkter	770 988	746 452	812 779	870 675	964 010
Rörelseresultat	32 606	26 150	10 262	27 868	38 909
Resultat efter finansiella poster	33 331	26 111	9 837	27 641	40 003
Skatt på årets resultat	-7 481	-14 153	-4 206	-15 176	-8 075
Årets resultat	25 850	11 958	5 631	12 465	31 928
Minoritetens andel av årets resultat	-70	0	0	1	8
Årets resultat	25 920	11 958	5 631	12 466	31 936
FRÅN BALANSRÄKNINGEN (tkr)					
Immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	0	29
Materiella anläggningstillgångar	783	1 334	2 382	3 881	5 473
Finansiella anläggningstillgångar	411	457	484	161	728
Kortfristiga fordringar	261 715	248 612	291 574	284 204	402 295
Kassa och bank inklusive korta placeringar	77 702	65 151	38 059	49 915	36 586
Summa tillgångar	340 611	315 554	332 499	338 161	445 111
EGET KAPITAL	**150 338**	**140 458**	**127 509**	**132 873**	**151 010**
Minoritetens andel av eget kapital	1 701	1 771	6 771	6 978	6 979
Avsättningar	29 075	31 631	29 948	25 941	25 154
Kortfristiga skulder	159 497	141 694	169 271	172 369	261 968
Summa eget kapital och skulder	340 611	315 554	332 499	338 161	445 111
NYCKELTAL					
Avkastning på eget kapital (%)	17,8	8,9	4,3	8,8	20,6
Vinstmarginal (%)	4,3	3,5	1,2	3,2	4,1
Intäkt per anställd (kkr)	1 357	1 355	1 303	1 294	1 322
Soliditet (%)	44,1	44,5	38,3	39,3	33,9
Medelantal anställda (årsarbetare)	568	551	624	673	729

Definitioner

Avkastning på eget kapital (%)	Årets resultat efter min. andel i procent av genomsnittligt eget kapital exkl min. andel.
Vinstmarginal (%)	Resultat efter finansiella poster i procent av rörelsens intäkter.
Soliditet (%)	Eget kapital exkl min. andel i procent av totala tillgångar.

WHITE INTRESSENTER AB
Organisationsnummer 556598-8499

Med vänlig hälsning

Josef Abrahamsson, Tarek Adhami, Ivan Agoes, Ivan Jimmie Ahlgren, Oskar Airijoki, Mahmoud al-Shihabi, Malin Alenius, Elin Allbäck, Joakim Allerth, Kelly Alvarez Doran, Aksel Alvarez Jurgueson, Hans Alving, Ioannis Anagnostopoulos, Frans Andersen, Jonathan Anderson, Alex Andersson, Alice Andersson, Annika Andersson, Jens Rasmus Andersson, Johan Andersson, Niclas Andersson, Per-Anders Andersson, Pär Andréasson, Alan Andrews, Rodrigo Angeles, Fredrik Angner, Pål Annerström, Ulla Antonsson, Fredrik Arbell, Anders Arfvidsson, Anna Arias, Hedda Arlid, Gry Arvidsson, Martin Arvidsson, Joyce Asante-Crompton, Daniel Asp, Edvin Asteberg, Johanna Augustsson, Jens Axelsson, Josefin Axén, Arya Azadrad, André Backlund, Hanna Backmann, Pontus Bahrtine, Nicholas Baker, Gunvor Bakke Kvinlog, Kristjan Baldvinsson, Angeliki Baltoyianni, Gabriela Banic Hjörvar, Helda Bara, Adolfo Barbeito Ulloa, Luis Barri, Sara Barton, Gina Bast Mossige, Sara Bauer, Petter Beckne, Ia Belfrage, Malin Belfrage, Michelle Bengtsson, Sofie Bentzen, Jerome Beresford, Adam Bergendal, Vera Berggren, Josefine Berglund, Marlene Bergqvist, Lisa Bergstrand, Anna Bernmark, Francesca Bianchi, Helen Biddle, Raymonde Bieler, Angelica Bierfeldt Liptak, Nicola Bigmore, Åsa Bjerndell, Johan Björkholm, Amilia Björklund, Katharina Björlin Wiklund, Jørund Bjørlykke, Karin Björning-Engström, Bo Blixt, Elena Bloch, Paula Block Philipsen, Egil Blom, Giovanni Bonavia Pelà, Carl Borglund, Magnus Borglund, Keith Boxer, Lena Brand, Sara Brask, Yaël Bratel, Patrik Buchinger, Magnus Bunner, Philemon Bühler, Louise Bårdén, Carl Bäckstrand, Cristiana Caira, Arthur Campling, Gisela Carlén, Regina Carlén, Åsa Carlestam, Gustav Carlson, Birgitta Carlsson, Emma Carr, Miguel Carvalho, Lucas Cedergren, Caroline Cederström, Nicklas Centring, Ayoub Chkairi, Navid Christensen, Solvejg Christensen, Gabriel Ciardi, David Clark, Susanne Clase, Annette Clavier, Laura Nicoline Conradi, Brendan Cooney, Nadine Cornu, Filiz Coskun, Rafel Crespo Solana, Magnus Croon, Anna-Carin Dahlberg, Johan Dahlberg, Helena Dahlgren, Jessica Dahllöf, Isabelle Damerji Karam, Jakob Danckwardt-Lilliestrom, Cristina Danielsson, Eva Datta, Charlotta Davidsson, Andrew Davies, Laura Davies, Niels de Bruin, Jasper de Mink, Andrei Deacu, Tara Dehghanpour, Emma Deines, Ola Dellson, Geoff Denton, Adalaura Diaz Garcia, Louise Didriksson, Pål Dixon Sandberg, Carl Dolk, Marie-Claude Dubois, Pia Eckerstein, Anna Edblom, Sofia Edholm, John Philip Edstrand, August Edwards, Mats Egelius, Andreas Eggertsen Teder, Martin Ehn Hillberg, Katrin Ehnberg-Gunnarsson, Ingrid Ehrnebo, Albin Eidner, Frida Ejdemyr, Ann-Sofie Ek, Jonas Ekberg, Linda Ekblom, Charlotta Ekelund Ingvar, Rebecca Ekenberg, Anna Ekholm, Anna Eklund, Claes Eklund, Fredrik Eklöf, Linda Ekman, Hossam Elbrrashi, Susanna Elewi, Anna-Lena Elfving, Mirwais Elham, Martina Eliasson, Torbjörn Eliasson, Thérèse Elmquist, Malin Elvestad, Karl Elvsnö, Miriam Emilianovich Zacharczuk, Matilda Emricson, Dan Engberg, Johanna Engberg, Mads Engh Juel, Maryam Erfani, Malin Ericson, Linda Ericsson, Helene Eriksson, Martin Eriksson, Mattias Eriksson, Niklas Eriksson, Päivi Eriksson, Sanna Eriksson, Therese Eriksson, Mia Erlandsson, Amanda Ersson, Eva Fabricius, Mia Falk, Erik Falkenström, Eirini Farantatou, Mike Fedak, Fredrik Fernek, Amparo Ferrando, Thiago Ferreira, Hanne Finseth, Erik Fjaervoll, Maria Flårback, Jake Ford, Gustav Fornwall, Malin Forsberg, Stefan Forsberg, Hans Forsmark, Rasmus Forster, Clara Fraenkel, Elin Framme, Valerie Franck, Hugo Franklin, Linus Fransson von Essen, Lisa Fransson, Maria Fredriksson, Niclas Frenning, Andreas Fridh, Léo Friedmann, Klara Frosterud, János Fuchs, Mohamed Ossama Gabrallah, Felipe Garcia, Maria Gertell, Jonathan Gertson, Ali Ghorbanamraji, Maria Glädt, Ebba Gordon Hultsjö, Anna Graaf, Sara Grahn, Fanny Gralhien, Sofie Granberg, Robert Granstam, Mikaela Grassl, Petter Green, Matteo Grometto, Daniel Groop, Annika Grottell, Gunilla Grönbeck, Elin Grönberg, Louise Grönberg, Petra Grönqvist, Sven Gunnarson, Josefin Gustafsson, Olle Gustafsson, Sven Gustafsson, Malin Gyll, Olov Gynt, Gusten Göthe, Viktor Göthe, Jonna Göthlin, Elin Haettner, Alexandra Hagen, Johanna Hallgren, David Hammarsten, Elin Hammarsten, Felix Hansson, Gunilla Hansson, Jens Hansson, Joakim Hansson, Hugo Hardell, Sofie Hardmark, Åsa Haremst, Lena Harries, Daniel Hasselvind, Sardar Hasso, Karin Hedén, Anna Hedlund, Karin Hedlund, Olof Hedner, Fredrik Hedvall, Silje Heggdal, Joel Heinevik, Monika Hellekant, Anna Hellsing, Charlotta Hellström, Alexander Henriksson, John Hermansson, Victor Hugo Hernandez Talavera, Tobias Hesselgren, Marcus Heverius, Axel Heyman, Anna Hidemark, Gunnar Hidemark, Carina Hillerström, Stina Hillinge, Edda Hjörvar, Bo Hofsten, Niklas Holmberg, Sanna Holmberg, Britta Holmblad, Richard Holmes, Johan Holmgren, Yara Hormazábal Cortés, Marty Hughes, August Hugoson, Hampus Hugoson, Per Hultcrantz, Jonas Hultgren, Daniel Hultman, Elin Hultman, Petter Hultqvist, Simeon Hunter, Carl Hägerström, Maria Höier, Karin Höök, Noor Ismail, Andreas Ivarsson, Jennie Ivenborg, Anton Jakobsson, Karin Jakobsson, Joacim Jansson, Cecilia Jarlöv, Gustav Jarlöv, Johanna Jerremalm, Björn Johansson, David Johansson, Jenny Johansson, Markus Johansson, Mats Johansson, Roger Johansson, Sebastian Johansson, Sofia Johansson, Åke Johansson, Jack Johnson, Martin Johnson, Peter Johnstone, Annika Jonasson, Thomas Jonasson, Kristofer Jonsson, Raimo Joss, Joel Jouannet, Sonjaly Juraszek, Erik Järinge, Anna Jönsson, Caroline Jönsson, Olof Jönsson, Rasmus Jørgensen, Elena Kanevsky, Fotis Kapaniris, Susanna Kapusta, Eva Karbing, Johan Karlefeldt, Filippa Karlsson, Pontus Karlsson, Saga Karlsson, Maud Karlström, Jessica Kaspersen, Cecilia Kassmyr, Ariel Kaye, Sara Kempe, Aisha Khan, Fatima Khavari, Moein Khossravi, Fredric Kihlberg, Erik Kiltorp, Young Ill Kim, Gunnar Kjellerstedt, Anna-Johanna Klasander, Georg Klint, Susanne Klämfeldt, Magdalena Koistinen, Carin Kollberg, Taiga Koponen, Jessica Kos, Martina Kozlovic Sjöland, Victor Krafft, Jozefin Kraft, Alexander Akito Kriegelsteiner, Lena Kristiansson, Anna Krook, Ilya Kruglyak, Nils Krus, Jesper Källgren, Fredrik Källström, Maria Laakso, Claudia Laarmann, Jennie Lack, Emir Lamti, Miriam Landa Kvaleberg, Thomas Landenberg, Karl Landin, Ylva Langeby, Naomi Langford, Karin Lantz, Lise-Lott Larsson Kolessar, Carolin Larsson, Dan Larsson, Fredrik Larsson, Fredrik Larsson, Jan Larsson, Mikael Larsson, Daniel Lauri, Karin Leckström, Matilda Leffler, Rebecca Leissner, Susanna Lejbro, Olle Lenngren, Annie Leonsson, Peter Leuchovius, Sofia Lewén, Erik Lidén, Oskar Lierud, Andreea Lindberg, Marcus Lindberg, Martin Lindberg, Ola Lindblad, Hanna Linde, Carl Lindecrantz, Malin Lindell, Carin Lindgren, Jonas Lindgren, Magnus Lindgren, Jens Lindh, Henrik Lindholm, Teresa Lindholm, Caroline Lindqvist, Krister Lindstedt, Karl Lindstrand, Elin Lindström, Jonas Lindvall, Fanny Linnros, Anna-Karin Lisell Selling, Daniel Lisskar, Sam Liti, Ran Liu, Joakim Loberg, Ellen Lock, Mikael Lorensson, Graciela Loscalzo, Magdalena Lund, Agnes Lundberg, Patricia Lundblad, Marja Lundgren, Johan Lundin, Karin Lundin,

Stefan Lundin, Jakob Lundkvist, Kajsa Lundqvist, Lotten Lundqvist, Marie Lundqvist, Maxine Lundström, Rhys Lupton, Camilla Lystrand, Lisa Lödén, Magnus Löfvendahl, Annika Lövemyr, Paula Mackenzie, Anton Magnusson, Frans Magnusson, Markus Magnusson, Arvid Malm, Kenneth Malmqvist, Panagiotis Manolas, Bruno Manrique Carrera, Ivana Maric, Johan Marklund, Linda Marlevi, Linda Mattsson, Anna Lisa McSweeney, Anders Medin, Ylva Melin Fürst, Anna Melin, Felix Melin, Jacob Melin, Lisa Melin, Viktor Melin, Lina Melki, Helena Mellberg, Karolina Mellberg, Samuel Michaëlsson, Lucy Millichamp, Andreas Milsta, Nina Minjevic, Andreas Mitsiou, Silke Modes, Hanna Modin, Jens Modin, Nadia Mohrmann, Vitaliya Mokhava, Carl Molander, Carl Molin, Meimei Montan, Martin Morén, Frida Munktell, Matilda Månsdotter, Maria Navarro, Daniel Nedrén, Magnus Nellström, Alexander Nero, Ingela Nevbäck, Annette Nielsen, Alice Nilsson, Anna Nilsson, Fredrik G Nilsson, Fredrik Mats Nilsson, Johan Nilsson, Johanna Nilsson, Karolina Nilsson, Katarina Nilsson, Krister Nilsson, Lars-Erik Nilsson, Lillemor Nilsson, Margaretha Nilsson, Maria Nilsson, Mathias Nilsson, Mattias Nilsson, Peter Nilsson, Sofi Nilsson, Ulrika Nilsson, Simon Niva, Robert Niziolek, Dirk Noack, Ulrika Nobelius, Olof Nordenson, Rebecca Nordgren, Jenny Nordius Stålhamre, Anna Nordlander, John Nordmark, Oskar Nordquist, Linn Nordström, Lukas Nordström, Mattias Nordström, Oskar Nordström, Stina Nordström, Oskar Norelius, Josefin Norén Almén, Terese Norén, Emma Norlén, Malin Norling, Karin Nyberg, Kjell Nyberg, Erik Nygren, Inga Nygren, Rickard Nygren, Jonathan Nyman, Milla Nyström, Nadja Odenhage, Tobias Olausson Sahlin, Anders Olausson, Elisabeth Olausson, Linda Oldhage Peterson, Mohsen Oliaei, Eunice Oliveira Soares, Cecilia Olson, Bo-Magnus Olsson, Charlie Olsson, Kristina Olsson, Lars Olsson, Maria Olsson, Per Olsson, Zebastian Olsson, Vladimir Ondejcik, Agnes Orstadius, Maria Orvesten, Anna Ottordahl, Erika P Tegvald, Alejandro Pacheco Diéguez, Libny Pacheco, Karin Palm, Sofia Palmer, Rafael Palomo, Anders Parment, Alan Paterson, Malin Paulsson, Thomas Peinert, Jörgen Pell, Victoria Percovich Gutierrez, Jan Perotti, Paddy Perring, Helena Persson Lannér, Elin Persson, Emma Persson, Fredrik Persson, Johan Persson, Johanna Persson, Sofia Persson, Fredrik Petersson, Jenny Pettersson, Alison Petty, Cecilia Philipson, Kristina Philipson, Loretta Pittino, Hanna Plato, Helena Polgård Nygren, Thomas Pompe, Nilda Pulga, Hans Pålsson, Martin Pålsson, Poul Raahauge, Shilan Rasha, James Reader, Lina Rengstedt, Emelie Resvik, Agne Revellé, Ann-Marie Revellé, Giovanni Rodi, Bertil Rolland, Hanna Roman, Ulrika Romare, Elin Rooth, Maria Ros, Carl Magnus Rosén, Henrik Rosenqvist, Kristoffer Roxbergh, Charlotte Ruben, Rebecca Rubin, Thomas Rudin, Stefan Rummel, Jonas Runberger, Robin Rushdi Al-Sálehi, Marianne Rutberg, Elin Ruth, Hanna Ryd, Johan Rydell, Helena Ryhle, Charlotta Råsmark, Anna Röjdeby, Lisa Rönnols, Antony Saade, Pipsa Saarento, Jacob Sahlqvist, Kinna Sahlqvist, Anna-Karin Salovaara, Tania Sande Beiro, Julia Sandgren, Elin Sandström, Ingjerd Sandven Kleivan, Rebekah Schaberg, Liselott Schantz, Lars B Schmidt, Kristin Schmitt, Robert Schmitz, Bjørn Schølardt, Solveig Sennerholm, Ola Sevedag, Roxana Shaker, Maha Shalaby, Catharina Siegbahn, Niklas Singstedt, Linda Sivertsson, Felix Sjöberg, Josef Sjöberg, Rikard Sjöberg, Viktor Sjöberg, Fabian Sjöblom, Kristin Sjögren, Lennart Sjögren, Felicia Sjösten Harlin, Camilla Smedéus, Martina Sovré, Kajsa Sperling, Fredrik Spåre, Sofie Stagnebo, Ellika Stare, Marie-France Stendahl, Rikard Stenlund, Lasse Stenman, Daniel Stenqvist, Karin Sterner, Anni Stockeld, Viktor Stoltz, Gunnar Stomrud, Ola Strandell, Andreas Sture, Magdalena Stål, Elias Stålnacke, Filip Sudolsky, Martin Sundberg, Lotta Sundell, Ingela Sundgren, Anna Sundin, Lina Svantesson, Johan Svartnäs, Jenny Svedberg, Viktor Sveding, Simon Svensson, Sandra Sydbom, Lena Sylwan, Annie Söder, Gustav Söderberg Röstlund, Åsa Söderhielm, Marianne Söderstedt, Hans Tang, Micaela Tedone, Atcharawadee Thabphet, Gith Thellsén, Linda Thiel, Lukas Thiel, Anton Thörne, Freya Tigerschiöld, Miriam Tjernström, Anders Toresson, Kjetil Torgrimsby, Theodor Tsesmatzoglou, Rita Tuorila, Anders Tväråna, Marina Törndal, Karin Törnquist, Elsa Törnros, Anna Uhlin, Kristjan Ulfarsson, Kaveh Vaez, Carmen Val Solana, Roger van Bergen, Jasper van Rossum, Caroline Varnauskas, Joachim Vemmerstad, Arvid Vessman, Christina Vildinge, Julia Vilkénas, Isabel Villar, Paulina Virta, Barbara Vogt, Susanna von Eyben, Martin Vozzi, Claire Wadey, Cecilia Waern, Sofia Waernulf, Christian Wahlström, Charlotta Wallander, Henrik Wallander, Viktoria Walldin, Ulrika Wallin, Ulrika C Wallin, Tom Waltilla, Mirja Wande, Victoria Wang, Anna Weber, Camilla Wegeman, Eva Weibull Winter, Sofie Weidemann, Mikael Welander, Lennart Wennström, Petter Wesslander, Emelie Westergren, Josef Wiberg, Oskar Widlund, Frank Wiesemeyer, Göran Wihl, Tobias Wihl, Anneli Wihlborg, Rebecka Wijk, Jan Wijkmark, Per Wikfeldt, Ola Wiklund, Annika Wikman, Tina Wikström, Monica Wild, Jay Williams, Darren Wilson, Ingrid Wingård, Lisa Wistrand, Nina Wittlöv Löfving, Sofia Wollert, Michael Woodford, Anna Wretlind el-Sayed, Lisa Wänström, Pernilla Wöntner, Phoebe Xi Hu, Annika Yledahl, Moa Yombi, Weronika Zaborek, Lars Zackrisson, Sherif Zakhour, Anna Zimdahl, Max Zinnecker, Kristoffer Åberg, Anna Ågren, Victor Ågren, Anders Åkeflo, Tobias Åkerlund, Lars Åstrand, Mikaela Åström Forsgren, Matilda Åström, Hampus Åvall, Anna Öhlin och Emma Öhrling.

I den nya expanderande stadsdelen Masthuggskajen har vi på uppdrag av NCC ritat det 13 våningar höga Våghuset med influenser från Göteborgs hjärta – Göta älv. Byggnaden är certifierad enligt BREEAM Excellent och området Masthuggskajen är det första projektet att certifieras enligt City Lab för hållbar stadsutveckling.

Strax utanför Linköping ligger Tinnerö eklandskap – ett av Sveriges artrikaste naturreservat. Här har vi nu färdigställt Skandinaviens sannolikt största insektshotell. Byggnaden är inspirerad av landskapets rika kultur- och naturmiljö och är den naturliga startpunkten i naturreservatet. Den visar upp eklandskapets rika djurliv, fungerar som utomhusklassrum, mötesplats, informationscentrum och är väderskydd åt både djur och människa. Varje del av byggnaden är anpassad för att kunna bli ett habitat för de många sällsynta arter som idag finns i Tinnerö.

Falkenbergs pastorat utlyste en arkitekttävling för att gestalta en ny trosneutral ceremoni- och bisättningslokal på Skogskyrkogården i Falkenberg. Med det klimatneutrala förslaget Andrum utsågs White till vinnare med motiveringen att på bästa sätt ha löst behoven i programmet och tagit till vara den vackra miljön på Skogskyrkogården.

Denna hållbarhetsrapport omfattar White Intressenter AB och dess dotterföretag med undantag från dotterbolagen Koggensgrand AB, White Tengbom Team (50 % ägande) eller vilande bolag. Om indikatorer, mätetal eller rutiner inte stämmer överens med denna avgränsning så har det noterats. Rapporten är utformad utifrån Årsredovisningslagens krav vilket innebär att den innehåller de hållbarhetsupplysningar som behövs för förståelsen av företagets utveckling, ställning och resultat samt konsekvenserna av verksamheten. Rapporten innehåller uppgifter om miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Rapporten avser räkenskapsåret från 1 januari till 31 december 2021.

Rapporten relaterar till vårt åtagande enligt FN Global Compact och dess 10 principer. Den utgör även vår årliga återrapportering (Communication on progress) och kommer att publiceras på FN Global Compacts hemsida, www.unglobalcompact.com.
Rapporten publiceras även på Whites hemsida, www.whitearkitekter.com.

Bilder: Visit Skellefteå, Bodil Bergqvist, Anders Bobert, James Silverman, Maria Karlbom, Åke E:son Lindman, Hendrik Zeitler, Ken Pils, Christer Hallgren, Bert Leandersson, Jesper Westblom, Brick Visual, Martinsson, Henrik Rosenqvist, Anders Fredriksén, Måns Berg, Alana da Silva, Ailon, Luxigon, Walk the Room, White View och White Arkitekter.

Grafisk design: Jonatan Sahlin

Kontakt: Anna Graaf, Hållbarhetschef, anna.graaf@white.se.

© White arkitekter AB 2022

UN GLOBAL COMPACT
COMMUNICATION ON PROGRESS

This is our **Communication on Progress** in implementing the principles of the **United Nations Global Compact** and supporting broader UN goals.

We welcome feedback on its contents.

White Arkitekter är ett av Skandinaviens ledande arkitektkontor. Vi arbetar med hållbar arkitektur, design och stadsutveckling i en internationell kontext för nuvarande och kommande generationer. Vår mission är att, med arkitekturens kraft, driva omställningen till ett hållbart liv. Vår vision är att 2030 ska alla våra projekt vara formstarka och klimatneutrala. Vi är ett medarbetarägt arkitekturkollektiv som utgörs av nära 800 medarbetare med närvaro i Sverige, Norge, Storbritannien, Tyskland, Kanada och Östafrika.

PRATA MED OSS!

whitearkitekter.com
@whitearkitekter